

**DEVLET OKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DİL
ÖĞRENME KAYGILARINA İLİŞKİN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ**

BEGÜM KARA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran, 2019

ÖZET

DEVLET OKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DİL ÖĞRENME KAYGILARINA İLİŞKİN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

BEGÜM KARA

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 2019

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI

Bu araştırma, devlet okullarında öğrenim gören ortaokul ve lise öğrencilerinin dil öğrenme kaygılarına ilişkin davranışlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla çalışmada, cinsiyet, yabancı dil kursuna gidip gitmeme, yerleşim yeri, aile gelir durumu, okuldaki başarı durumu değişkenlerinin, yabancı dil kaygısını doğrudan ve dolaylı olarak ne derecede yordadıklarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Uşak ili merkezinde bulunan belirli sayıdaki ortaokul ve liselerdeki belirli sayıdaki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri toplanırken Aydın (1999) tarafından geliştirilen Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeğinin revizyonu kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 17.0 istatistik paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin düşük düzeyde yabancı dil öğrenme kaygılarına sahip oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin yabancı dil başarı durumları ile yabancı dil kaygıları arasında istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları azaldıkça yabancı dil başarıları artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Özel Yabancı Dil Kursları, Devlet Okulları, Yabancı Dil Öğrenimi, Yabancı Dil Kaygısı*

ABSTRACT**THE INVESTIGATION ABOUT BEHAVIOURS RELATED TO FOREIGN LANGUAGE ANXIETY OF THE STUDENTS ATTENDING THE STATE SCHOOLS****Begüm KARA****Department of Education Management****Social Sciences Institutes Uşak University, June 2019****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet Akif HELVACI**

In this study, it is aimed to predict the foreign language anxiety of secondary and high school students. With this purpose, it is targeted to determine to what extent gender, attendind ro not attending to foreign language school, locality, foreign language achievement predict foreign language anxiety directly and indirectly. SPSS 17.0 statistical programming was used at data evaluation. The sample of this study consisted of some students who are attending to some secondary and some high schools in Uşak centre in the academic year of 2018-2019. Data was gathered by using Foregin Language Classroom Anxiety Scal's revision developed by Aydın (1999).

At the end of the study it is found out that the students have low level of foreign language learning anxiety. And it is also found that there is statistically significant negative result between the foreign language learning anxiety and the school achievement of the students. Accordingly, the students' foreign language learning anxiety gets decreased as the school achievement of the students increase.

KeyWords: *Private Foreign Language Courses, State Schools, Foreign Language Learning, Foreign Language Anxiety*

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında başından sonuna kadar bilgisinden ve tecrübesinden faydalandığım ve bu süre zarfında bana zamanını ayırıp beni destekleyen saygıdeğer hocam Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI'ya teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tezim için gerekli yardımları ve destekleri tarafıma sağlayan tüm iş arkadaşlarıma da ayrı ayrı teşekkür ederim.

Ayrıca tez çalışmam süresince bana her türlü desteği sunan aileme teşekkürlerimi sunarım.

Begüm KARA

Uşak, 2019

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

- Adı Soyadı:** : Begüm KARA
- Doğum Yeri ve Tarihi** : UŞAK – 09.05.1989
- Lisans Öğretimi** : Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü
- Yüksek Lisans Öğretimi** : Uşak Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim
Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar

1. Avrupa Birliği Bakanlığı, Ankara – Stajyer Çevirmen
(Aralık 2013 – Mart 2014)
2. Uşak Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu – Ücretli Okutman
(Aralık 2015 – Ocak 2018)
3. Uşak Özel Elik Amerikanca Kültür Yabancı Dil Kursu – Kurum Müdürü
(Eylül 2017 – Halen)

İletişim : beguum09@gmail.com

Cep Telefonu : 0541 884 59 82

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZGEÇMİŞ.....	vi
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Varsayımlar	5
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Yabancı Dil Öğrenimi	6
2.2. Yabancı Dil Öğrenme Başarısı.....	8
2.3. Yabancı Dil Öğrenme Başarısını Etkileyen Faktörler	9
2.4. Kaygının Tanımı.....	11
2.5. Kaygının Türleri.....	12
2.6. Yabancı Dil Kaygısı.....	15
2.7. Yabancı Dil Kaygısının Nedenleri.....	18
2.8. Yabancı Dil Öğrenme Sürecinde Kaygının Etkileri.....	19
2.9. Kaygı ve Dil Öğrenimi Arasındaki İlişki.....	20
2.10. Yabancı Dil Kaygısını Giderme Yolları	21
2.11. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Araştırmalar	24
2.11.1. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	24
2.11.2. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	27
3. BÖLÜM: YÖNTEM	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Evren ve Örneklem.....	34
3.3. Veri Toplama Aracı.....	35
3.3.1 Yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği.....	35
3.4. Verilerin Analizi	37

4. BÖLÜM: BULGULAR.....	39
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	39
4.2. İkinci Alt Probleme ilişkin Bulgular.....	42
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
4.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular	43
4.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin Bulgular	44
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	46
4.7. Yedinci Alt Probleme ilişkin Bulgular.....	47
5. BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA	62
EKLER.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 . Katılımcılara ilişkin bilgiler (n = 923).....	34
Tablo 2. Katılımcıların yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler (N=923)	39
Tablo 3. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları	42
Tablo 4. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin yabancı dil kursuna gitme durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları	43
Tablo 5. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin yerleşim yerlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları.	44
Tablo 6. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler	44
Tablo 7. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre varyans analizi sonuçları	45
Tablo 8. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları	45
Tablo 9. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler	46
Tablo 10. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre varyans analizi sonuçları	46
Tablo 11. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları	47
Tablo 12. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler	48
Tablo 13. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre varyans analizi sonuçları	48
Tablo 14. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ölçeklerin derecelendirme aralıkları.....	38
--	----

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, amaçları belirtilmiş, önemi vurgulanmış ve temel kavramlar tanımlanmıştır.

1. 1. Problem Durumu

Harmer'a göre (1991), günümüzde insanlar arası iletişim artmaktadır. Bunun sonucunda da ortak konuşulan bir dile gereksinim duyulmaktadır. Kişiler arasındaki ilişkilerin güzel ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için ortak bir dil bilmek önemli bir yere sahip olmuştur. Yabancı dil öğrenimine duyulan gereksinim, gün geçtikçe daha da artış göstermektedir. Günümüzde en yaygın olarak kullanılan ortak yabancı dil İngilizcedir. Toplumsal ilişkilerden başka kişilerdeki mesleki alanda ilerleme arzusu, toplum içinde olmanın ortaya çıkardığı gereklilikler, kişiden kişiye değişen özel ihtiyaçlar yabancı dil öğrenme nedenlerini oluşturmaktadır (Akt. Aydın, 2016). Görüldüğü gibi insanlar tüm bunlar dahilinde yabancı dile gereken önemi göstermeye başlamakta ve yabancı dil öğrenmeye istekli olmaktadır.

Türkiye'de çoğu insan yabancı dil öğreniminin ne kadar önemli olduğunun artık farkındadır. Bunun sayesinde kendileri ve çocukları için dil öğrenimi konusunda gereken çabayı göstermektedirler. Aynı şekilde Türkiye'de son zamanlarda yabancı dil öğrenmeye gereken önem verilmeye başlanmıştır. Fakat Türkiye'de gramer öğretiminin dil öğretimine eşdeğer sayıldığı bir sistem vardır. (Öner ve Gedikoğlu, 2007) Demircan'ın (1988:45) araştırmasında da belirtildiği gibi öğrencilere gramer öğretmek ve bunu ölçmek kolay olduğundan dolayı öğretmenler arasında daha çok talep görmektedir. Horwitz (1986:560), Horwitz ve Cope'ın (1986:125) araştırmalarının sonuçlarına göre çoğu insan yabancı dil öğrenirken zihinsel olarak engellendiğini hissetmektedir. Bu çalışmanın ortaya koyduğu diğer bir sonuç ise, kişiler fen, matematik, müzik gibi bölümlerde daha istekli ve motivasyonlu iken, yabancı dil alanında motivasyonunu kaybetmektedirler. Bu durum, sınıf ortamında dil öğrenimini çok stresli bulduklarından kaynaklanmaktadır. MacIntyre ve Gardner (1989:257) kişilerin dil öğrenim sürecine başlarken dil öğrenme kaygısı taşımadıklarını ancak daha sonra bu süreçte karşılaşılan

olumsuzluklar nedeni ile bu kaygının kendilerinde oluştuğunu öne sürmektedirler (Akt. Öner ve Gedikoğlu, 2007).

Acat ve Demiral (2002) yaptıkları çalışmalarda İngilizce öğrenim sorunlarının motivasyon eksikliğinden kaynaklı olabileceğini vurgulamaktadırlar. İşeri'ye (1996) göre bir dili bilmek sadece o dile hakim olmak ya da o dili konuşabilmek değil aynı zamanda o dili kullanan kişilerle duygularımızı, kültürümüzü ve düşüncelerimizi paylaşabilmektir. Aydemir'e göre (2007), içinde bulunduğumuz sistemden kaynaklı yabancı dil öğreniminde istenilen sonuçlar alınamamaktadır. Bağçeci'ye göre (2004), dil öğreniminden beklenen yarar sağlanamamaktadır ve öğrencilere kalıcı anlamda bir yabancı dil öğretilmemesi bir Türkiye gerçeği durumuna gelmiştir. Aydın ve Zengin'e göre (2004), yabancı dil eğitim sürecine devam eden kişilerin de sahip oldukları kişisel farklılıklar bu öğrenme sürecini etkilemektedir. Senemoğlu (2004), Schunk (2008), Yeşilyaprak (2011) çalışmalarında kişilerin öğrenme süreçleri üzerinde motivasyon, zeka düzeyleri, ve yetenek gibi unsurların da etkili olduğunu ileri sürmektedirler (Akt. Baş, 2013).

Bu etkenler kişinin yabancı dil öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkiler oluşturabilmektedir. Kişinin dil öğreniminde bu etmenlerin etkisi olduğu kadar kendi sahip olduğu kaygı düzeyinin de etkisi büyük olmaktadır. Kişinin dil öğrenme sürecinde, yüksek kaygı düzeyine sahip olması kadar düşük kaygı düzeyine sahip olması da bu süreci etkilemektedir (Baş, 2013). Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı dil öğrenme kaygısının birçok şekilde ortaya çıkabildiğini düşünmektedirler. Örneğin, mükemmel şekilde hatasız konuşmaya çalışmak, hata yapmaktan korkmak gibi etmenler yabancı dil kaygısı içerisinde görülebilmektedir. MacIntyre ve Gardner (1994); Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı dilde birçok etkenin kişilerde kaygıya neden olabileceğini fakat dinleme ve konuşma gibi becerilerin kullanılması dil öğrenen kişilerde daha yüksek düzeyde kaygı görülmesine neden olabileceğini öne sürmektedirler. Ellis ve Rathbone (1987) olumsuz öğretmen davranışları gibi etmenlerin, Young (1990) ve Price (1991) dil derslerinin zorluğunun, Gardner ve diğerleri (1976) yaş faktörünün, yabancı dil öğrenme sürecinde kaygıya yol açabileceğini vurgulamaktadırlar. Price (1991), bunların sonucunda kişide kaygı düzeyi yükseldikçe, derslerde konuşmaktan çekinme, hata yapmaktan kaçınma,

arkadaşlarıyla iletişim kuramama, kendisinin gülünç duruma düşmesinden korkma gibi durumların arttığı görülmektedir (Akt. Baş, 2013).

Bireylerin konuşma ve dinlemeleri anında anlama ve yazma gibi istekleri onlarda yüksek kaygıya neden olmakta ve bu durum da dil öğrenme süreçlerinde onlarda olumsuz etki yaratmaktadır. Bu konuda, yabancı dil öğrenme sürecinde kişilerin/öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeylerinin ölçülerek anlaşılmasının beraberinde kaygıdan uzak ve daha etkili bir dil öğrenme sürecini de getireceğine inanılmaktadır (Baş, 2013).

Bu bilgiler çerçevesinde araştırmanın problem cümlesi şöyle belirlenmiştir: “Devlet Okullarında öğrenim gören öğrencilerin dil öğrenme kaygılarına ilişkin davranışlarının incelenmesi.”

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Uşak ilinde devlet okullarında öğrenim gören öğrencilerin dil öğrenme kaygılarına ilişkin davranışlarının incelenmesidir.

1.3. Alt Problemler

Yukarıdaki araştırmanın genel amaçları doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları ne düzeydedir?

2.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları yabancı dil kursuna gidip gitmeme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları aile gelir durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları okuldaki başarı durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7.Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın amacı öğrencilerdeki yabancı dil öğrenme kaygılarının sınıf, cinsiyet, okuldaki başarı durumları, aile gelir durumları, okulun bulunduğu yerleşim yeri ve yabancı dil kursuna gidip gitmeme gibi durumlarda herhangi bir değişiklik gösterip göstermediğini Uşak ili örneğinde ortaya koymaktır. Ayrıca devlet okullarına devam eden öğrenciler ile yabancı dil kursuna devam eden öğrenciler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı da incelenmiştir. Dil öğrenimi hususunda yabancı dil öğrenme kaygısı günümüzde en çok karşılaştığımız bir sorun olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın Türk Milli Eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca, yabancı dil öğrenme kaygısı durumlarında öğrencilerin yaşadıkları kaygıları tanımlamada kullanılan stratejiler, problemlerin belirlenmesi ve çözümlenmesinde önemli etkiye sahiptirler. Bu amaçla, öğrencilerden edinilen veriler öğretmenlerin sınıf ortamındaki duyuşsal boyuttaki farkındalıklarını arttıracaktır. Bununla birlikte, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel ihtiyaçlarına cevap verecek çözümleri de beraberinde getirecektir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma Uşak ili sınırları içerisinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı belirli sayıda Özel Yabancı Dil Öğrenim Kurumları ve belirli sayıda Devlet Okullarında öğrenim gören belirli sayıda öğrencilere uygulanmıştır.

1.6. Varsayımlar

1. Öğretmenlerin ölçekte yer alan sorulara içtenlikle yanıt verdiği varsayılmaktadır.
2. Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilecek verilerin araştırma probleminin çözümü için yeterli olduğu varsayılmaktadır.

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, çalışmaya teorik temel oluşturacak olan yabancı dil öğrenimi ve yabancı dil kaygısı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Yabancı Dil Öğrenimi

Yabancı dil öğrenimi ve öğretiminin gerekliliği, Türkiye’de herkes tarafından kabul edilmiştir. Toplumumuzdaki yabancı dil öğrenme sorunu, insanlar için yabancı dilin ne kadar gerekli olduğu değil, nasıl daha etkili öğrenebileceğimizdir (Aliş, 2008).

Mori’ye göre (1999), öğrencilerdeki dil öğrenme stratejileri ve yolları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Yabancı dil öğrenme sürecinde bu bireysel farklılıklar mutlaka incelenmeli ve dikkate alınmalıdır. Breen’e göre (2001), sınıf ortamında öğrencilerin kendilerine duyduğu inanç, onların dil öğrenme başarılarını arttırmaktadır. Başarılarına katkı sağlamaktadır (Akt. Kaçar ve Zengin, 2009).

Farklı kültürlerin aralarındaki bilgi paylaşımı ve iletişim ancak dil sayesinde olmaktadır. Kişi, kendi kültürünü anadili sayesinde edinirken, farklı toplumların kültürlerini de o toplumun dili sayesinde öğrenir. Kişi sahip olduğu ana dili dışındaki diğer dillere de hakim olabilmesi için yapılan tüm çalışmalar, yabancı dil öğrenimi ve öğretimi içinde yer almaktadır (Şahin, 2009).

Troike (1989), dil öğrenmenin çocuklarda bir kültürlenme süreci olduğunu öne sürmektedir (Akt. Er, 2006).

İlter ve Er (2007: 21-22), yabancı dil öğrenimine erken yaşlarda başlanması gerektiğini savunmaktadırlar. Çocuk anadilini öğrendiği süre içinde aynı zamanda yabancı dil de öğrenirse, bu süreçte çocuğun edindiği edinimler kendi anadili için de yararlı olacaktır (Akt. Arslan ve Akbarov, 2010).

Mirici (2001), bireylerdeki anadil dışındaki dil öğrenimlerinin erken yaşlarda daha etkili olduğunu belirtmektedir. Yabancı dil öğreniminin hangi yaş grubuna nasıl öğretileceği konusu halen tartışılmaktadır. Brustal (1974), çocukların yabancı dili daha kolay öğrendiklerini belirtmektedir. Çünkü çocuklar, dil öğrenimine

başladıklarında herhangi bir olumsuz düşünce ile başlamazlar. Littlewood (1988), çocukluk döneminde beynin öğrenmeye daha açık olduğunu ve bu sayede daha kolay öğrendiğini, fakat bu durumun ergenlikle bittiğini ve bireylerin doğal öğrenme yeteneklerini kaybettiğini savunmuştur. Yaş ve beyin de dil öğrenmede önemli etkilere sahiptir. Beck (1997), ikinci dil öğrenme sürecinde çocukların beyninin yetişkinlere göre daha özel bir kapasiteye sahip olduğunu vurgulamaktadır. Beck (1997) gerçekleştirdiği bir araştırmada, iki dil bilen kişilerin beyin haritalarını incelemiş ve bu haritalarda ikinci dil öğrenimi konusunda yaşa göre önemli farklılıklar bulmuştur. Bunun sonucunda çocuklar öğrendikleri ikinci dili, beyinlerinde birinci dili sakladıkları yerde, fakat yetişkinler öğrendikleri ikinci dili birinci dillerinden farklı yerlerde saklamaktadırlar (Akt. Er, 2011).

Sezgin (1994) ve Mirici (2001)'ye göre, çocuklar için oluşturulan yabancı dil öğrenimi programlarında, aşağıdaki etmenler dikkate alınmalıdır:

- Yabancı dil öğrenimi süresince çocuklara dil öğreniminde değişik eğitici yollar denenmelidir.
- Çocuklardaki yabancı dil öğrenimi, yaşlarına uygun bir şekilde seçilmiş olan materyaller aracılığı ile olmalıdır.
- Çocuklara yabancı dil öğretirken, güncel eğitim programı ve materyalleri uygulanmalıdır.
- Çocuklara uygulanacak olan dil eğitim programları, onların gereksinimlerini karşılayacak şekilde onlara uygun hale getirilmelidir.
- Dil öğrenme-öğretme sürecinde, sınıflarda değişik materyaller kullanılarak öğrenme sürecine katkı sağlanmalıdır.
- Uygulanan yabancı dil öğretimi, çocukları geliştirici, onların düzeylerini bir üst dereceye çıkarıcı nitelikte olmalıdır.
- Uygulanan yabancı dil eğitimi, çocukların ilgi alanlarına ve yaşlarına uygun düzeyde seçilen materyaller yardımı ile olmalıdır.
- Yabancı dil öğrenimi çocuklar tarafından itici görülmemeli, aksine çocuklar dil öğrenme sürecine hobi olarak bakmalıdırlar (Akt. Er, 2011)

2.2. Yabancı Dil Öğrenme Başarısı

İlter'e göre (2002), yabancı dil öğrenen birey, kendi hedeflerinin bilincine varmalı ve öğrenmenin içsel etkisini anlayıp öğrenme basamaklarını tırmanmaya başlamalıdır. Öğrenme eylemi, etkileşim gerektiren bir süreçtir. Bilgi ise, oluşturulması gereken aktarılamayan bir olgudur (Akt. Er, 2011).

Bruner'e göre (1990), öğrenme sürecinde çocuklar, yeni bilgileri eski bilgilerinin üzerine koyarlar. Çocuklardaki dil öğrenimi etkileşimsel bir süreçtir. Çocuklar, bu süreçte, bağlamlar içinde yer alan bilgileri verimli bir şekilde kullanmaya başlarlar. Bu durum onlardaki dil becerisine katkı sağlar. Çocuklar ne öğrendiklerinin farkına varırsa, bu durum onları başarıya götürür. Can'a göre (2004), yabancı dil öğrenme sürecine yardımcı olabilecek etmenlerden birisi de öğrendiğimiz dilin kültürünü bilmektir. Yabancı dil öğrenirken, öğrendiğimiz dilin kültürüne olan uzaklığı teknoloji sayesinde ortadan kaldırabiliriz. Bu konuda internet ve televizyon, kişilere yardımcı olmaktadır. İnternet ortamında gerçek dilin kullanıldığı konuşma odalarına girerek öğrenilen dili pratik yapma olanağı elde edilir. İnternette çok fazla sayıda görsel içerik ve sesli materyal bulunmaktadır. Sınıflarda bunlar kullanılarak öğrenilen dilin kültürü hakkında öğrencilere bilgi verilebilmektedir. Williams ve Burden'a göre (1997), dil öğrenimi sürecinde diğer kültürlerle ait gerçek filmler ve metinler aracılığıyla çocuklara bilgiler aktarılması, çocuklarda kültürlerarası farkındalığın gelişmesini sağlamaktadır. Çocuklar yabancı dilin kültürüyle daha yakından bir ilişki kurarsa, dil öğrenimi sürecinde daha yüksek bir bilince ulaşmış olacaktır. İlter'e göre (2002), çocuklar sınıflarda dil öğrenirken etkin bir rol almalı, tek bir bakış açısı yerine farklı bakış açıları geliştirerek çocukların daha fazla bilgi üretmeleri sağlanmalıdır (Akt. Er, 2011).

Çocuklar yabancı dili bireysel olarak değil, iletişim kurarak diyaloglar halinde daha kolay öğrenmektedirler. Öğrenilen konu üzerinde pratik yapmak, hem çocuğun hem de diğerlerinin düşüncelerini tanımada bizlere yardımcı olacaktır (Er, 2011).

2.3. Yabancı Dil Öğrenme Başarısını Etkileyen Faktörler

Yaş, kendine güven, öğretmenlerin tutumu ve motivasyon, yabancı dil öğrenme başarısını etkileyen faktörler arasında gelmektedir.

Yaş: Çekiç (2002), yaş faktörünün dil öğrenmede önemli bir etmen olduğunu belirtmektedir. Yetişkinlerde dil öğrenme, çocuklara göre daha zor olmaktadır. Yetişkinler artık doğal öğrenme kapasitelerinden yararlanamamaktadırlar. Çocuklar ve gençler tarafından kelime bilgisi ve dilbilgisi, yetişkinlere göre daha iyi öğrenilmektedir. Hoff-Ginsberg (1997) ve Koç vd. (2001)'a göre, yaşla birlikte bireylerdeki yabancı dil öğrenme yeteneği azalmakta ve dil öğrenimi zorlaşmaktadır (Akt. Er, 2011).

Kendine Güven: Ergür'e göre (2002), dil öğrenme sürecinde bireylerin karşısına bilinmedik durumlar çıkabilir. Bu durum onlarda endişe yaratarak dil öğrenme sürecini onlar için zorlaştırabilir. Karail'e göre (2001), bireyin sahip olduğu kendine güven durumu, dil öğrenme sürecinde ona yardımcı olacaktır. Bireyin kendine olan güveni, bu süreçte, bunu amacına göre yapan onu başarıya taşıyacak öğretmeni tarafından sağlanabilir (Akt. Er, 2011).

Öğretmen: Can'a göre (2004), çocuklar yabancı dil öğrenirken sadece sınıf ortamıyla sınırlı kalmamalıdır. Ders dışı günlük yaşamdan örneklerle dil öğrenimlerini desteklemelidirler. Ders dışı etkinliklerde bulunmalı, sonra bunları derste arkadaşlarıyla tartışmalıdırlar. Yabancı dil öğrenmeleri, olabildiğinde gerçek gerçek olaylar içinde olmalıdır. Çocuklar dil öğrenirken, sınıf ortamında sorular sormaya, görüşlerini paylaşmaya, fikirlerini arkadaşlarıyla tartışabilmeye yönlendirilmelidirler. Çocuklar, bilgi kaynaklarına ulaşmayı, araştırmayı öğrenmelidirler (Akt. Er, 2011).

Williams ve Burden (1997), sınıf içinde, dil öğrenen öğrencinin başarısını doğrudan etkileyen öğretmenin özelliklerini şu şekilde sıralamışlardır (Akt. Er, 2011):

- Anlatımı açık olmalıdır.
- Gönüllü olmalıdır.

- Ders işlerken çeşitli etkinliklerde bulunmalıdır.
- Sınıf içerisinde başarıyı ön planda tutmalıdır.
- Çocukların görüşlerine önem vermeli ve destek göstermelidir.
- Eleştiride çok bulunmamalıdır.
- Dersin başlangıcından sonuna kadar öğrencilere yol gösterici yorumlarda bulunmalıdır.
- Öğrencinin yanıt verme aşamasında ona yol gösterici olmalıdır.
- Sınıfta eğlenceli ve rahat bir öğrenme ortamı yaratmalıdır.
- Sınıfta düzeni sağlamalıdır.
- Dersi özendirici ve ilginç bir şekilde anlatmalıdır.
- Çocukların etkinliği anlamaları için olanaklar yaratmalıdır.
- Çocukların neyi yapabileceklerini; neyi başarabileceklerini onlara açıkça anlatmalıdır.
- Çocuklardan istenileni tartışmalıdır.
- Çocuklara, öğrenme sürecinde güçlük çektiklerinde yardımcı olmalıdır.
- Çocukların motivasyonunu arttırmalı ve kendileriyle ilgili beklentilerini yükseltmelidir.
- Çocuklar ile olgun ve kişisel ilişkiler geliştirmelidir.
- Bireysel yeteneklerine ve bilgilerine destek olmalıdır.

Tutum ve Motivasyon: Stipek (1988) ve Niederhauser (1997), motivasyonun kişilerdeki öğrenme durumuyla doğrudan bağlantılı olduğunu savunmaktadırlar. Çünkü öğrenme süreci, beraberinde bilinçli bir çabayı gerektirmektedir (Akt. Acat ve Demiral, 2002). Karail'e göre (2001), tutum, bireyin yabancı dil öğrenme sürecinde o dilin kültürüne ve o dili konuşanlara karşı sahip olduğu inançlardır. Öğrenilen dilin

kültürüne karşı bir ilgi duyuluyorsa, o dili öğrenmek kolaylaşacaktır. Bu sayede bireyin motivasyonu artacaktır. Motivasyon, insanların bir durum karşısındaki isteğinin ortaya çıkarılmasına yarayan bir değerdir. Ergür'e göre (2002), öğrenilen dil için duyulan istek ve arzu, yabancı dil öğrenme sürecindeki motivasyonu betimlemektedir. Yabancı dil öğrenme başarısının motivasyon ile güçlü bir ilişkisi vardır. Özellikle motivasyon çocuklarda daha yüksektir, çocuklar öğrendiklerini gösterme konusunda çok isteklidirler. Motivasyonsuzluk ise dil öğrenme sürecinde başarısızlığı getirmektedir (Akt. Er, 2011). Aynı şekilde Gardner ve Lambert (1972) ise, motivasyon ve başarının birbiri ile bağlantılı olduğunu farklı ülkelerdeki yaptıkları araştırmalar ile ortaya koymuşlardır (Akt. Tuncer ve Akmençe, 2018).

2.4. Kaygının Tanımı

MacIntyre ve Gregersen'e göre (2012), kaygı durumu, anadili olmayan bir dili öğrenmeye çalışan kişinin bu öğrenme süreci boyunca yaşadığı korku ve endişe hisleridir (Akt. Tuncer ve Temur, 2017). Taş'a göre (2006) kaygı bireyin bir uyarı ile karşılaşması durumunda kendi içinde yaşadığı duygusal değişimlerdir. MacIntyre (1994), yabancı dile karşı oluşan kaygının, belirli bir duruma karşı olarak belirli bir zaman içinde ortaya çıktığını söylemektedir (Akt. Hamamcı, 2015). Kaygı, yabancı dil öğretiminde karşımıza çok fazla çıkan bir durumdur. Fakat yabancı dil öğretiminde karşılaşılan kaygının nedenleri için henüz bir sonuca varılamamıştır (Aydın, 2017). MacIntyre ve Gardner (1994), öğrencilerin yaşadığı yabancı dil kaygısının, dil öğretimi süresince öğrencilerin yaşamış olduğu tedirginlik ve huzursuzluk durumu olduğunu belirtmektedirler. Aydın'a göre (2008), kaygı durumu yabancı dil öğretiminde öğrencinin başarısını olumsuz yönde etkileyen bir etmen olarak ele alınabilir. Kitano (2001), bu konudaki diğer bir unsurun öğrencilerin sahip olduğu yargıların olduğunu ve bu yargıların da yabancı dil öğrenme sürecini negatif yönde etkilediğini ileri sürmektedir (Akt. Aydın, 2017). Bütün bu etmenlere bakıldığında yabancı dil öğrenme başarısını arttırabilmemiz için tüm bu kaygıların nedenleri araştırılmalı ve kaygıya yol açan durumları olabildiğince azaltmaya çalışılmalıdır.

Yabancı dil öğrenme sürecinde, kişilerin sahip olduğu bazı kişilik özellikleri de onlardaki kaygıyı arttırabilmektedir. Örneğin bir insan mükemmeliyetçi bir yapıda ise dil öğrenme sürecinde yaşadığı herhangi bir başarısızlık durumunda kaygı düzeyi

yükselmektedir (Ergür, 2004).

Wei (2007), yabancı dil öğrenimi sürecinde öğrencilerin, sınıf etkinliklerinden kaçınma, sınıf ortamında yanıt vermekten korkma, bu süreçteki zorluklardan kaçınma gibi kaygılar yaşadıklarını ileri sürmektedir (Kurt ve Kurt, 2018). Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı dil kaygısının, dil öğrenme sürecinde kişiler üzerinde farklı şekillerde ortaya çıktığını düşünmektedirler. Kimilerinde bu durum hata yapmaktan korkmak olarak, kimilerinde ise mükemmel şekilde konuşmaya çalışmak olarak kendini göstermektedir. MacIntyre ve Gardner (1994), Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), kişilerin dil öğrenme sürecindeki en yüksek kaygı yaşadıkları durumun konuşma ve dinleme anları olduğunu ileri sürmektedirler. Young (1990) ve Price (1991), dil derslerinde yaşanan zorlukların, Gardner ve diğerleri (1976), yaş durumunun da kaygı etkili olduğunu belirtmektedirler (Akt.Baş, 2013).

Dil öğrenen bireylerde görülen, konuşulanları anında anlayabilme ve anında yazabilme istekleri, onlarda yüksek kaygıya neden olmakta ve dolayısıyla bu durum da dil öğrenme başarılarını olumsuz etkilemektedir. Yabancı dil öğrenimi sürecinde bireylerin yaşadığı kaygı düzeylerini bilmek onları bu kaygılardan uzak tutmak, onlar için öğrenme sürecini kolaylaştıracaktır (Akt. Baş, 2013).

Cüceloğlu'na göre (2000), kaygı durumu ile korku durumu birbiri ile karıştırılmaktadır. Korku, belirli bir olay ya da durum karşısında kişinin yaşadığı heyecansal bir olgudur. Kaygı ise belli olmayan olay ya da durumlara karşı bireyin gösterdiği heyecansal tepkidir. Korku, dışarıdan gelmektedir. Kişi korkunun nereden geldiğini bilir ve ona göre tedbir alır, korku yaratan durum ortadan kalkınca kişi rahatlar, korkusu geçer. Fakat kaygı daha uzun süren genel bir durumdur (Akt. Kurt, 2016). Yukarıda da görüldüğü gibi korku daha çok dıştan kaynaklı, daha belirli bir durum iken, kaygı daha belirsiz ve kişinin kendi içinde meydana gelen bir olgudur.

2.5. Kaygının Türleri

Kişilerdeki kaygı durumu, Spielberger tarafından iki grupta ele alınmıştır. Bunlar, sürekli kaygı ve durumluk kaygıdır.

a. Sürekli Kaygı: Ellis'e göre (1994), sürekli kaygı yaşayan kişiler, kendi karakterlerinin bir sonucu olarak bu kaygıyı sürekli yaşama durumundadırlar. Philips (1992) ise bu kaygı durumunu, hemen hemen her olaya ya da her duruma karşı gösterilen bir sürekli kaygı olarak görmektedir. Goldberg (1993), kişilerin sürekli kaygı yaşamasının, onlarda duygusal anlamda kararsızlığa neden olduğunu ve onlardaki sinirlilik durumlarını yükselttiğini belirtmektedir. Bu durumda da kişiler kendilerini doğal olarak kaygılı hissetmektedirler. MacIntyre ve Gardner (1991), sürekli kaygının kişilerde bazı bozukluklara yol açabileceğini savunmaktadırlar. Kişilerin hafızasına zarar vermekte ve kişilerde olaylardan kaçınma durumlarına neden olmaktadır. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan kişiler arasında huzursuzluk, içinde olduğu durumdan hoşnut olamama, karamsarlık gibi özellikler yer almaktadır (Akt. Aydın, 2016). Yukarıdaki bilgiler göz önüne alındığında, sürekli kaygı kişinin içinden gelmekte, çevredeki herhangi bir olay ya da tehlikeden kaynaklanmamakta ve herhangi bir olaya bağlı olmamaktadır. Bu durumda sürekli kaygı yaşayan kişilerin herhangi bir zaman diliminde herhangi bir konuda kaygı yaşamaları olasıdır.

b. Durumluk Kaygı: Young (1991), bireyin yaşamış olduğu kaygının, belirli bir durum ve koşulda ortaya çıktığını ve kalıcı bir yapıya sahip olmadığını savunmaktadır. Spielberger'e göre (1972), kişinin yaşadığı stresin yoğunluğuna bağlı olarak hissetmiş olduğu kaygının süresinde azalmalar ya da artmalar görülebilmektedir. Bekleyen'e göre (2004), durumluk kaygı bireyin belirli bir zamanda belirli bir duruma karşı vermiş olduğu tepkidir. Riasati'e göre (2011), durumluk kaygı, bireyin olayı yaşadığı o anda bazı dış etmenlere karşı göstermiş olduğu endişe ve stres halidir (Akt. Aydın, 2016). Durumluk kaygının sürekli kaygıdan farkı ise, durumluk kaygı belirli olaylar karşısında o anda ortaya çıkan kaygı durumudur. Kişilerde tehdit edici bir durumla karşılaştıklarında bu kaygı türü ortaya çıkmaktadır ve diğer insanlar bu kaygının neden ortaya çıktığını görebilmekte ve anlayabilmektedirler. Sürekli kaygı ise kişinin içinden gelen ve devamlı olan bir kaygı türüdür. Kişiler bu kaygının neden kaynaklandığını o an göremez ve bilemez. (Aydın, 2016)

c. Duruma Özgü Kaygı: MacIntyre (1999: 28-30) yukarıda sayılmış olan kaygı türlerini yeterli bulmamış ve “duruma özgü” kaygıya da değinmiştir. Her olay kendine özgüdür ve her olayın kendine özgü bir özelliği vardır. Bir kişi bir durum içinde kaygı gösterebiliyorken, başka bir durum karşısında kaygı göstermeyebilir. Normal koşullarda kaygı hissetmeyen bir kişi, belli bir olay ya da durum karşısında bir anda yüksek kaygı duyabilir. MacIntyre (1999) kişilerdeki sınav kaygılarını, sahne korkularını ve yabancı dil kaygılarını bu duruma özgü kaygı içerisinde görmektedir. Sınıflarında oldukça ön planda olan, zeki ve çalışkan öğrencilerin bazen sınıflarında yüksek düzeyde kaygı hissedebileceklerini ve bu kaygı türünün, diğer türler ile pek ilişki içinde olmayan “yabancı dil kaygısı” olduğunu savunmaktadır (Akt. Aydın, 2016)

Aşağıda Brown (2000) tarafından savunulan engelleyici ve kolaylaştırıcı kaygı türleri hakkında bilgiler yer almaktadır (Akt. Aydın, 2016).

d. Kolaylaştırıcı Kaygı: Brown (2000), kolaylaştırıcı kaygının kişiler için olumlu olduğunu düşünmektedir. Kişiye başarısı için gerekli olan heyecanı ve motivasyonu sağlamaktadır. MacIntyre ve Gardner (1991) da kolaylaştırıcı kaygıyı öğrencilerde bir başarı unsuru olarak görmektedirler. Öğrenciler için özendirici bir etmen olmaktadır. Diğer bir yandan Horwitz (1986) ise bu kaygı türünün yabancı dil öğrenen bireylerde olumlu sonuçlar yaratmayacağını vurgulamaktadır. Çünkü bu kaygı türü, kişilerin sadece basit düzeydeki öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Benzer şekilde Krashen (1985) de aynı nedenden dolayı bu kaygı türünün, dil öğrenen bireylerde olumlu sonuç göstermediğini vurgulamaktadır (Akt. Aydın, 2016).

e. Engelleyici Kaygı: Scovel (1991), bu kaygı türünün kolaylaştırıcı kaygı türünden farklı olarak kişinin öğrenmesini engellediğini düşünmektedir. Bu kaygı türü, kişide yeni öğrenme durumlarında kaçınma davranışını ortaya çıkarır. Oxford'a göre (1999) bu kaygı türü bireyi öğrenme durumundan alıkoyduğu için engelleyici kaygı olarak tanımlanmaktadır. Kaygılı öğrenciler, dil öğrenimlerinde bu kaygıdan dolayı öğrenme güçlüğü, motive olamama gibi durumlar hissedebilirler. Scarcella ve Oxford (1992), öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde hissettikleri endişe ve

kendinden emin olamama gibi durumları tetikleyerek dil öğrenimini olumsuz yönde etkileyen bu kaygıyı engelleyici olarak görmektedirler (Akt. Aydın, 2001).

2.6. Yabancı Dil Kaygısı

Horwitz, Horwitz ve Cope (1986:127); yabancı dil kaygısını ayrı tutarak diğer türlerden farklı olduğunu savunmuşlardır. Bu konuyu tartışan ilk kuramcılar olup bu konu ile ilgili kavramsal çerçeveyi oluşturmuşlardır. Bu kavramsal çerçeve içerisinde yabancı dil kaygısının, diğer kaygılardan çok farklı olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenler ve öğrenciler dil öğrenme durumunu kendi ana dillerini öğrenmekten bile daha zor bir süreç olduğu düşüncesindedirler.

MacIntyre ve Gardner (1993:284)'a göre yabancı dil öğrenme kaygısı, daha çok konuşma, öğrenme ve dinleme gibi becerileri içeren yabancı dil öğrenme ortamları ile ilişkili kişinin sahip olduğu kişisel duygulardır. Bu duygularda korku ve endişe ön plandadır. MacIntyre ve Gardner (1991), kaygılı kişiyi, dil öğrenme sürecinde istekli olmayan, sınıf etkinliklerine katılmayan, endişe duyan ve hata yapmaktan korkan bir kişi olarak tanımlamaktadır. Kaygılı olmayan kişi ise, sınıf ortamında rahat söz alan, hata yapmaktan korkmayan ve öğrenmeye istediği olan kişi olarak tanımlanmaktadır (Akt. Aydın, 2016)

Horwitz ve Cope (1986:125-132) gibi birçok araştırmacı, yabancı dil kaygısının, diğer ders kaygılarından ayrı düşünülmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Onlara göre yabancı dil öğrenme süreçleri, çok kompleks deneyimlerden oluşmaktadır. Bu yabancı dil öğrenme süreci, öğrenen insanların inançlarını, algılarını, duygularını ve davranışlarını sınıf içiyle bağdaştırmalarını gerektirir. Çocuklarda ise bu durum farklıdır. Çocukları yabancı dili kullanırken kuralların henüz farkında değildirler. Bundan dolayı da hata yapmaktan korkmazlar. Böylece daha kolay bir adaptasyon sağlarlar (Brown, 1994: 141).

Rogers'a göre (1989:3), yabancı dilde yazı yazma kaygısının nedeni, öğrencilerin bu konuda kendilerini yetersiz görmeleridir. Vancı-Osam (1996: 1-19) yabancı dil öğrenmenin herkes için kaygıyı ortaya çıkaran bir deneyim olduğunu belirtmektedir. Kaya (1995: 45-46) yaptığı çalışmada, motivasyonu yüksek, kendine güveni fazla ve dışa dönük karaktere sahip öğrencilerin sınıf içi etkinliklere daha fazla katıldıkları ortaya çıkmıştır. Aydın'ın (1999) çalışmasında, öğrencilerin

yaşadıkları kaygının kişisel nedenlerden, özellikle yazma konuşma gibi dil öğrenme becerilerinin kendileri tarafından olumsuz değerlendirilmesi, yüksek beklentiler, kendilerini başkalarıyla kıyaslama, dil öğrenme hakkındaki yanlış inançlardan kaynaklandığını belirtmişlerdir. Öztürk (2003: 45-47), kaygının öğrencinin kendilerine olan güven eksikliklerinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Ayrıca kendilerini başkaları ile kıyaslamalarından dolayı da kendilerinde kaygı oluşmaktadır (Öner ve Gedikoğlu, 2007).

Young (1991)'a göre, öğretmen ve öğrencilerin davranışları ile eğitimin yapısı, kişilerde yabancı dil kaygısı oluşturmaktadır. Dil öğrenenin yaşadığı kişisel sorunlar, öğrenmeye karşı inançlı olmaması ve gerçekçi olmayan beklentileri kişide kaygıya sebep olmaktadır. Kaygıyı artıran etmenler arasında öğretmenlerin öğrencilerine, öğrenmeye motive etmek amacıyla, hata düzeltme esnasında sert ve incitici davranışlarda bulunması da gelmektedir. Alwright ve Bailey (1991:144), dil öğrenme sürecinde yabancı dil sınıflarındaki öğrencilerin kendi ana dillerini kullanamaması durumunun da onlarda kaygıyı arttırdığını vurgulamaktadırlar. MacIntyre ve Gardner'a göre (1989:257), kişiler yabancı dil öğrenme sürecine herhangi bir kaygı hissederek başlamazlar, ancak bu süreç boyunca karşılaşmış oldukları olumsuz etmenler nedeniyle kendilerinde bu kaygılar oluşmaya başlamaktadır. Bailey (1983), dil öğrenme sürecindeki öğrencilerin kendi sınıflarındaki yaşlıları ile kıyaslanma ve rekabete girme durumlarının da onlardaki bu kaygı düzeyini arttırdığını savunmaktadır. Horwitz ve Cope'un (1986:125) çalışmalarına göre, kişiler yabancı dil öğrenme sürecine başladıklarında kendilerinin zihinsel anlamda engellendiğini düşünmektedirler. Diğer birçok alanda başarılı olan kişiler, yabancı dil öğrenimi sürecine başladıklarında motivasyonlarını kaybetmektedirler. Sınıf ortamında yabancı dil öğrenimini stresli bir süreç olarak görmeleri, bunun nedenini oluşturmaktadır. Littlewood (1984: 58-59), benzer şekilde bu görüşü desteklemektedir. Sınıf ortamında yabancı dil öğrenen bireyler, sınıf ortamında kendilerine söz verildiğinde, bu dili konuşamadıklarında öğretmenleri tarafından eleştirileceklerini ve arkadaşları tarafında da yargılanacaklarını düşünmektedirler. Bütün bunların sonucunda da bu kişilerde yabancı dil kaygısı ortaya çıkmaktadır (Akt. Aydın, 2016).

Horwitz ve diğerlerine (1986) göre, yabancı dil kaygısı olan öğrencilerin odaklanma güçlüğü çektikleri ve unutkan oldukları görülmektedir. Bunun sonucunda ilgi ya ilgisizlik, yabancı dil kaygısını ve öğrencilerin motivasyonunu etkilemektedir. İlgili motivasyona sahip olan öğrencilerin yaşadığı yabancı dil kaygısı, diğer öğrencilere göre daha azdır (Akt. Aydın,2016).

MacIntyre ve Gardner'a göre (1993:284), yabancı dil kaygısı, özellikle dinleme, konuşma ve öğrenme gibi becerileri kapsayan dil öğrenme ortamlarıyla ilişkili korku ve gerilim gibi kişisel duygulardır. MacIntyre (1999) sonrasında bu tanımı dil öğrenirken ortaya çıkan negatif duygusal tepkime olarak geliştirmiştir. MacIntyre ve Gardner (1991), kaygılı kişiyi, yabancı dil öğrenirken hata yapmaktan korkan, sınıf ortamlarında gönüllü olarak söz almaktan çekinen ve öğrenmeyi rahatsız edici bir deneyim olarak gören kişi olarak tanımlamaktadırlar. Bunun tam tersi olan, kaygılı olmayan kişi ise, yabancı dil öğrenirken kendini rahat hisseden ve endişelenmeyen birey olarak tanımlanmaktadır (Akt. Aydın, 2016).

Allwright ve Bailey (1991), kaygının olumsuz yönlerine rağmen aslında o kadar da çekinilecek bir duygu olmadığını savunmaktadırlar. Scovel (1978), öğrenmeyi zorlaştıran olumsuz kaygı ile kişilerin doğal edinimlerinin daha üstünde başarı sağlamalarına neden olan olumlu kaygıyı ayırt etmenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Olumlu kaygı, öğrenciyi yabancı dil öğrenme sürecinde istekli kılmaktadır. Olumsuz kaygı ise öğrencinin endişe duymasına ve dolayısıyla da dili daha az kullanmasına neden olmaktadır (Ergür, 2004).

Nascente (2001), kaygının psikolojik ve fizyolojik boyutlarının olduğunu ileri sürmüştür. Öğrencinin midesinin bulanması, karnının ağrması, terlemesi ve kalbinin çok hızlı atması gibi etmenler, kaygı duygusunun fizyolojik belirtileri olarak nitelendirilmektedir. Bu durumda öğrencinin korku hissetmesi ise kaygının psikolojik boyutunu göstermektedir. Öğrencilerin bu huzursuzluk hissinden kurtulabilmesi için kendilerine huzursuzluk veren durumlardan uzak durmaları gerekmektedir. Ancak öğrenme sürecini aktif olarak gerçekleştirdiği sınıf ortamlarında bunun sağlanması olanaklı değildir. Sürekli olarak bu durumlardan kaçan öğrenciler, zamanla kendi özgüvenlerini de yitirmeye başlamaktadırlar ve öğrenme sürecinde daha başarısız olmaktadır. Kişilerin özgüvenleri çok kırılgandır. Kişilerin ilişkilerinde yaşadığı herhangi bir olumsuzluk, onların özgüvenlerini kırmaktadır.

Kişiler huzursuzluk veren olaylardan uzak durmaya çalıştıkça, kendilerinde suçluluk duygusu artmakta ve bunun sonucunda da kaygı duyguları daha da artmaktadır (Ergür, 2004).

2.7. Yabancı Dil Kaygısının Nedenleri

Yabancı dil öğrenen kişilerde kaygı oluşmasının nedenleri arasında, kültürel farklılıklar, sınav uygulamaları, derslerin zorluk dereceleri ve öğrencilerin dile olan yeterlik düzeyleri gelmektedir. Bunlara ek olarak öğretmenlerin davranışları da öğrencilerde oluşan kaygı nedenler arasındadır (Aydın ve Zengin, 2008)

Bailey (1983), dil öğrenim sürecinde kendisini diğer dil öğrenen kişilerde göre yetersiz gören öğrencilerin kaygılı olmaya başladığını belirtmektedir. Yine aynı çalışmanın ortaya koyduğu sonuca göre, öğrencilerde sınav uygulamaları ve öğretmenlerin sınıftaki tutumları da öğrencileri kaygıya itmektir. Ellis ve Rathbone (1987), bu durumun sınıf ortamında öğretmenlerin tehdit edici sözlerinden kaynaklandığını ileri sürmüşlerdir. Oxford (1992), kültür etmeni de dil öğrenen bireylerde kaygı durumunu oluşturan bir etmen olmaktadır. Ellis'e göre (1994) hedef kültürde öğrencinin kendini kaybolmuş hissetmesi, kültürlerarası farklılıklardan kaynaklı olmaktadır ve bu durumun doğal bir sonucudur. Horwitz'e göre (2000)'e, farklı kültürlerdeki kişiler birbirlerinden farklı kaygı düzeyleri yaşamaktadırlar. Levine'in (2003) çalışmasına göre, çok dilli kültürlerde büyümüş olan kişiler ile tek dilli kültürlerde büyümüş olan kişiler arasında kaygı düzeylerinde farklılıklar olmaktadır. Çok dilli toplumda büyüyen kişiler, dil öğrenme sürecinde daha az kaygı yaşamaktadırlar. Bu sonuç, kültürün kişilerdeki kaygı düzeyini etkileyen bir etmen olduğunu göstermektedir (Akt. Aydın ve Zengin, 2008).

Öğretmen merkezli, geleneksel, otoriter sınıf ortamlarında öğrenciler, bilgisizliklerinin sürekli olarak yüzlerine vurulmasından şikayetçi olmaktadır. Öğrenme sürecini tam olarak yaşamadan öğretmenlerinin kendilerine yönelttikleri soruları yanıtlamalarını beklediklerini ve bu durumdan kaygı duyduklarını belirtmektedirler. Bu konuda, öğretmenin sınıf ortamındaki tek bil ve otorite kaynağı olma durumundan kurtulması gerekmekte ve süreci yöneten bir konum üstlenmelidir. Bu şekilde, öğrencilerin içinde buldukları güvenli öğrenme ortamı, onlardaki

yaratıcılık duygusunun ortaya çıkmasını sağlayacak ve öğrendikleri bilgileri rahatlıkla uygulama olanağı yaratacaktır (Ergür, 2004).

Price (1991), yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencilerin hata yapmalarının doğallığını vurgulamış ve öğrencilerini bu süreçte cesaretlendirebilen öğretmenlerin onlardaki kaygıları azalttığını dile getirmiştir. Rekabetten uzak bir sınıf ortamı, her zaman için öğrencilerin daha rahat bir sınıf ortamında dil öğrenmelerini sağlamaktadır. Arkadaşlarıyla uyum içinde olan öğrenciler, sınıf ortamında hata yapmaktan kaçınmadan dil öğrenmeye çalıştıkları ve böylece daha rahat dil öğrendikleri ve bu dil uyguladıkları görülmüştür (Akt. Ergür, 2004).

Rardin, Tranel, Tirone ve Green (1988) öğrencilerin öğrenme süreçlerinde öğretmenlerinin iyi bir dinleyici olmalarını vurgulamaktadır. Öğretmen sürekli olarak öğrencilerin hatasını düzeltmeye çalışırsa, bu durum öğrenciler için endişe verici bir hal almaktadır. Öğretmenin anlayışlı ve hoşgörülü olması, öğrencilerin öğrenme ortamında daha rahat ve daha özgüvenli olmasını sağlamaktadır. Böyle bir iletişim sürecinde de kaygı duygusu daha az hissedilmekte ve etkin bir öğrenme gerçekleşmektedir (Akt. Ergür 2004).

Bütün bu etmenlere bakıldığında, kaygının nedenleri arasında kültür faktörü, öğrencilerin dile olan yeterlilik düzeyleri, öğretmenlerin derslerdeki tutumları ve derslerin zorluk düzeyleri gelmektedir.

2.8. Yabancı Dil Öğrenme Sürecinde Kaygının Etkileri

Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında, bireylerin yaşamış olduğu kaygının, dil öğrenimi üzerine hem olumlu hem de olumsuz etkileri olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, kaygı durumu, farklı değişkenler ele alındığında dil öğrenmeyi bazen olumlu etkilerken, bazen de olumsuz etkilemektedir (Aydın ve Zengin, 2008)

Kleinmann (1977) tarafından yapılan bir çalışmada, yüksek kaygı hisseden kişilerin, yazma ve konuşma alanlarında daha zor dilbilgisi yapılarını kullandıkları görülmüştür. Bu durumda kişilerdeki yüksek kaygı düzeyi dilbilgisi kullanımı açısından faydalı bulunmuştur. Steinberg ve Horwitz (1986) yaptığı çalışmalarda,

yüksek kaygılı kişilerin düşük kaygılı bireylere göre üretime yönelik becerilerde daha az yorum yapabilme yeteneğine sahip olduklarını göstermektedirler. Gregersen ve Horwitz (2002), kaygı yaşayan kişiler yorumlama sürecini kusursuz yapmayı amaçlamışlardır (Akt. Aydın ve Zengin, 2008)

Young'a göre (1986), yabancı dil kaygısı yaşayan kişiler, konuşma becerisinde başarısız olmaktadır. Matsumoto (1989)'nun çalışmasına göre ise, kaygı düzeyi düşük olan kişinin konuşma ve dinleme sorunları olduğu ortaya çıkmıştır. Kaygı ve üretim, bu durumda, birbiri ile anlamlı bir ilişkide bulunmamaktadır. Ancak Koch ve Terrell (1991) tarafından gerçekleştirilen araştırmalara bakılacak olursa, dil öğrenimi sınıflarında diğer kişilerin önünde konuşabilme durumu, bir kaygı düzeyi olarak görülmektedir. Philips (1992) ise, kaygının konuşma üzerindeki etkisine bakmış ve kaygı yaşayan kişilerin bu becerilerini sergilerken sayıca daha az yapı kullandıklarını belirtmiştir (Akt. Aydın ve Zengin, 2008)

Yukarıda anlatılanlardan görüldüğü gibi, kaygı durumu dil öğrenimi üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkilere sahip olmakta ve bu konuda henüz bir uzlaşma sağlanmamaktadır.

2.9. Kaygı ve Dil Öğrenimi Arasındaki İlişki

Baker ve MacIntyre (2000); Tanaka ve Ellis (2003), dil öğrenme sürecinde bireyin tecrübe ettiği yoğun bir dil öğrenimi sonrasında, kişide kaygı düzeyinde azalmalar meydana geldiğini vurgulamaktadırlar. Gardner, Tremblay ve Masgoret (1997)'in yaptıkları çalışmalar, Gardner, Smythe ve Clement'in (1979) kendilerinde Fransızca diline karşı oluşan dil öğrenme kaygılarının, sadece 5-6 hafta gibi kısa ancak yoğun bir çalışma döneminden sonra bu kişilerde meydana gelen dil yeterliği özgüveni sayesinde kaygı düzeylerinde azalmalar görülmeye başlanmıştır (Akt. Hamamcı ve Hamamcı, 2015). Yukarıdaki bilgiler gösteriyor ki dil öğrenen bireyde dil öğrenme deneyimi arttıkça rahatlayacak, kendine olan güveni ve öğrenmeye olan motivasyonu artacak ve yabancı dil öğrenmeye karşı oluşan kaygıları da azalmaktadır.

2.10. Yabancı Dil Kaygısını Giderme Yolları

Dil öğrenme sürecinde öğrenciler hatalar yapabilir. Sınıf ortamında yapılan sesletim ya da dilbilgisi hataları, öğrencilerdeki doğal öğrenmenin sonuçlarıdır. Dil öğretmenleri sınıflarında öğrencilerindeki yabancı dil kaygısını azaltacak etkinliklerde bulunmalıdırlar. Bu tarz eğitim tekniklerine yer vermelidirler. Gerekirse daha iyi anlaşılabilmek için konuşurken konuşma hızını yavaşlatmalıdır. Bu, öğrencilerin kaygısını azaltmaya yardımcı olacaktır. Aynı zamanda öğrencilerin sınıf ortamında daha etkin daha üretken olmalarını sağlamak için çalışmalar yapmak da dil öğretmenin görevi olmaktadır (Akt. Hamamcı ve Hamamcı, 2015).

Sparks ve Ganschow (2007), bireylerdeki yabancı dil öğrenimi deneyiminin ve becerisinin gelişmesinin, onlardaki dil öğrenme kaygılarını da azaltacağını belirtmektedirler (Akt. Hamamcı ve Hamamcı, 2015).

Sınıf ortamlarında öğretmenlerden, öğrencilere gereksiz bilgi yüklemekten kaçınılmalı, onun yerine nasıl bir ortamda nasıl yabancı dil öğretecekleri üzerine yoğunlaşmalıdırlar (Işık, 2008).

Horwitz vd (1986), kaygı ile baş etme durumunda iki yöntem uygulanabileceğini belirtmektedir. Bunlardan birincisi, kaygıyı ortaya çıkaran durumlarla baş etme, ikincisi ise dil öğrenme ortamını olabildiğince stresten uzak bir hale getirmeye çalışmaktır. Ellis ve Sinclair (1989), bu anlatılanlara göre, öğrencilere ne öğretileceğinin değil nasıl öğretileceğinin tartışılması gerektiğini ileri sürmektedirler. Aynı zamanda tüm bunlara ek olarak kaygı ile baş etme şekillerinin da öğretmenlik eğitimi içinde yer alması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Campbell ve Ortiz (1991), kaygıyı azaltmada en iyi etmenlerden birisinin de kişilerin arkadaşları ya da öğretmenleri ile konuşmalarının ya da bu konuda öğretmenlerine her gün günlük atmalarının olduğunu vurgulamaktadır (Akt. Aydın ve Zengin, 2008)

Sınıf ortamındaki çeşitli öğrenme yaşantıları, öğrencilerde panik, hüznün ve kendine acıma gibi bazı fizyolojik belirtilerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu durumda sınıf ortamlarında öğretmenlere düşen görev, öğrencilerdeki bu değişimleri anlayıp, onların yaşadığı kaygı duygularını azaltmaktır (Ergür, 2004). Bu konuda Scarcella ve Oxford (1990), öğrencilerin yaşadıkları kaygıyı azaltmak için öğretmenlere bazı fikirler önermektedir:

1. Farkındalık

Yabancı dil öğrenme sürecinde öğretmenler, sınıf ortamında kaygı yaşayan öğrencilerin farkında olmalı ve onlara karşı daha anlayışlı ve sabırlı davranmalıdırlar.

2. Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma

Öğretmenler, öğrencilerine dil öğrenme süreci boyunca onları öğrenmeye güdüleyici sorular yönelmeli ve aşırı derecede öğrencilerin hatalarını düzeltmekten kaçınmalıdırlar. Ayrıca öğretmenlerin öğrencileri değerlendirme sürecinde daha esnek davranmaları, öğrenciler için öğrenme sürecinde gerekli olan olumlu sınıf ortamını oluşturmaktadır.

3. Kendi Kendine Konuşmaya Özendirme

Bu konu, bu süreçte uygulanması gereken önemli detaylardan biridir. Öğrencilerin, “sanırım başarısız olacağım” gibi olumsuz ifadeler kullanmak yerine, “ben iyi bir öğrenciyim,” sınavda başarılı olacağım” gibi olumlu ifadeler kullanmaları konusunda cesaretlenmeleri, öğrenme sürecine olumlu yönde etkilemektedir.

4. İşbirlikçi Öğrenme

Yabancı dil öğrenirken sınıf ortamında ikili ya da daha fazla öğrenci içeren grup etkinliklerinin uygulanması, öğrencilerdeki kaygı düzeylerini düşürmekte ve daha etkin bir sınıf ortamı yaratmaktadır.

5. Günlük Tutma

Bu tür etkinlikler, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yansıtarak öğretmenlerinin kendilerini tanımlarına olanak sağlamaktadırlar. Öğretmene öğrencisi hakkında geri bildirim vermektedir.

6. Ödül Verme

Öğrencilerin başarıyla tamamladıkları etkinliklerden sonra onlara ödül vermek öğrencilerin özdenetim sistemlerini güçlendirmektedir.

7. Davranış Anlaşması Yapma

Bir aşamalılık içerisinde öğrencilerden beklenen davranışları kapsayan bir anlaşma metninin hazırlanmasını içermektedir. Bu durum, öğrencilerin kendilerinden beklenenin farkına varmaları ve kaygı duygularının azalması açısından önemlidir.

8. Öğrenci Destek Grupları Oluşturma

Eğitim programına ek olarak oluşturulan öğrenci destek grupları, öğrencilerin beraber projeler hazırlama ve beraber ders çalışma için yardımcı olmasının yanı sıra, bireysel olarak öğrencilere manevi destek de sağlamaktadır. Ayrıca öğrencinin özgüvenini kazanmasında da yardımcı olmaktadır.

9. Gizemli Öğrenme Stratejisini İşkoşma

Bu yöntem, öğrencilere konuların pekiştirilmesi amacıyla sınav ya da ödevleri tekrar tekrar yapma olanağı tanımaktadır. Bu strateji, öğrencinin bir sınavı ya da ödevi ilk kez yaptığındaki kaygıyı azaltmaya yardımcı olmaktadır.

10. Deneyimleri Paylaşma

Öğrenciler kendi bireysel deneyimlerini, benzer yaşantısı olmayan kişiler ile paylaşabilirler. Bu yöntemde öğretmen şu noktaya dikkat etmelidir. Tüm ilgi, önceki yaşantısını aktarmaya istekli olan bireye yöneltilmemeli, çünkü bu durum isteksiz olan öğrencilerin daha çok kaygılanmasına neden olacaktır.

11. Kaynak Kişi Kullanma

Yabancı dil öğrenme sürecinde, öğrencilere bu süreçte karşılaştıkları sorunların çözümlenmesinde onlara yardımcı olabilecek öğretmen asistanı gibi kaynak kişilerin destek vermesi sağlanmalıdır. Bu öğrenme sürecinde, bu şekilde kaynak kişilerden yararlanmak birçok sorunun çözümü için oldukça yararlı olacaktır (Akt. Ergür, 2004).

Bütün bunların sonucunda, yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencilere motive edici bir ortam hazırlanmalı, aynı zamanda dil öğrenen kişilerde gerçekçi beklentiler geliştirilmelidir. Bütün bunlar dil öğrenen kişilerdeki kaygıyı azaltmaya yardımcı olacaktır.

2.11. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümü, yabancı dil kaygısı ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında daha önce yapılan araştırmaları içermektedir.

2.11.1. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Yabancı dil kaygısı ile ilgili yurt içinde daha önce yapılan araştırmalar aşağıda sunulmuştur.

Oğuz ve Baysal (2015), ortaöğretim öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin İngilizce öz yeterlik inançları ve yabancı dil kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Akpur (2015) ise, üniversitede yabancı dil hazırlık sınıflarında devam eden öğrencilerin yabancı dil motivasyonları, kaygıları ve tutum düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin motivasyonları ile kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Takan (2014), lise öğrencilerinin yabancı dil konuşma kaygıları ile motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, yabancı dil konuşma kaygısı ile motivasyon eğilimleri arasında ters orantı olduğunu vurgulamıştır.

Göçer (2014) yaptığı benzer araştırmada öğrencilerdeki başarı durumu ile yabancı dil öğrenme kaygısı arasında negatif bir ilişki olduğunu bulmuştur. Öğrencilerin kaygısı arttıkça başarı düzeyi düşmekte, kaygıları azaldıkça başarı düzeyi artmaktadır.

Baş (2014) ise, öğrencilerin akademik başarıları ve yabancı dil dersine olan yaklaşımları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Öğrencilerin akademik başarıları ile yabancı dil kaygı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Demirdaş ve Bozdoğan (2013) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile başarı durumları arasında negatif yönde anlamlı bir sonuç ortaya çıkarmışlardır.

Aksoy (2012), yabancı dil sınıflarındaki öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarının olup-olmadığını, utangaç olup-olmadıklarını, bu bağlamda yabancı dil kaygısı ile utangaçlık arasında ilişki olup-olmadığını saptamaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile utangaçlık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Öztürk (2012), ğrencilerdeki yabancı dil konuşma kaygısı ile yabancı dil öğrenme motivasyonu arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, yabancı dil konuşma kaygısı ile dil öğrenme motivasyonu arasında orta düzeyde negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Burgucu (2011), İngilizce öğrenimine karşı Türk ğrencilerin motivasyon, tutum ve kaygılarını araştırmıştır. Aynı zamanda bu çalışmada, motivasyon ve kaygı arasındaki ilişkiyi de incelemiştir. Çalışmaya 242 üniversite ğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, bütünlendirici motivasyon ile kaygı arasında ve aracı motivasyon ile kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasına rağmen yabancı dil kaygısı ile genel motivasyon yoğunluğunun negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

imen (2011), eğitim fakóltesi đrencilerinin İngilizceye yönelik tutumlarının, İngilizce ders kaygısı düzeylerinin ve öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip-göstermediğini ortaya koymayı hedeflemiştir. Aynı zamanda, đrencilerin İngilizce kaygıları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi de incelemiştir. Araştırma sonucunda, đrencilerin İngilizce kaygı düzeyleri ile genel öz yeterlik düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin öz yeterlik inançları arttıa, İngilizce kaygılarının azaldığını göstermektedir.

Aydın (2008), üniversite ğrencilerinin olumsuz değerlendirilme korkuları ve yabancı dil kaygılarını ve bu iki değerken arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma sonucunda olumsuz değerlendirilme korkusunun; yabancı dil kaygısının

önemli bir kaynağı olduğunu, yabancı dil kaygısı ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasında pozitif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Çubukcu (2008), üniversite öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı ile öz yeterlik inancı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Çalışmaya 100 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda, öz yeterlik inancı ile yabancı dil kaygısı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır.

Batumlu ve Erden (2007), üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Çalışmaya 150 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile başarıları arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu; başarısız öğrencilerin, başarılı öğrencilere göre daha kaygılı olduğunu ortaya koymuşlardır.

Öner ve Gedikoğlu (2007) yaptıkları çalışmada, yüksek düzeyde yabancı dil kaygısı yaşayan öğrencilerdeki kaygı durumunun başarılarını olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymuşlardır. Bu durumda kaygı düzeyi düşük olan öğrencilerin başarı durumlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Hengirmen (1993) ana dil ve öğrenilen yabancı dil kuralları arasında farklılıklar olabileceğinden söz etmekte öğrencilerin ana ve hedef dili doğru ve güzel kullanabilme, kültürel değerler arasındaki farklılıkları kavrayabilme becerilerini kazanmaları gerektiğinin önemi üzerinde durmaktadır.

Yaşar (1993) ‘da yabancı dil öğretiminin önemi konusunda yaptığı çalışmalar sonucunda ülkelerin yabancı dil konusunda bilinçli bir politika izlediklerini, vatandaşların en az bir yabancı dil bilmeleri konusunda maddi ve manevi olarak desteklendiklerini araştırmalarında belirtmektedir.

Abraham ve Vann (1987) tarafından önerilen modelde öğrencilerin inançlarının yabancı dil öğrenimdeki yaklaşımlarına rehberlik ettiklerini belirtmektedirler.

Sebüktekin (1983) de çalışmalarında, yabancı dil öğretiminin önemi ve devletlerin bu konuda gösterdikleri çaba ve politikalarından söz etmektedir.

Kocaman (1983) dil öğretiminde anlamın ve iletişim yetisinin öneminden söz etmekte, ana dilin yabancı dil önünde bir engel değil ona katkı sağlayan bir öğe olduğunu belirtmektedir.

Gardner (1985), Gardner ve Lambert (1972) yaptığı araştırmalarda öğrenci güdülenmesinin ve öğrencilerin yabancı dile olan algılarının ve inanışlarının dil öğrenimine karşı davranışlarını ve tutumlarını değiştirdiğini belirtmişlerdir.

Cohen, 1983, 1987; Horwitz, 1987; Politzer, 1983; Wenden'in, 1986; tuttukları kişisel raporlardan da ortaya çıkmıştır ki öğrencilerin dilin ve dil öğreniminin doğası ile ilgili çeşitli varsayımlara sahip olduklarını ve bu algılarının dil öğrenimine rehberlik ettiği sonucunu çıkarmışlardır.

Bu alanda yapılan araştırmalara bakıldığında, öğrencilerdeki yabancı dil öğrenme kaygısı arttıkça, başarı düzeylerinde azalma olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle de yabancı dil öğrenme kaygıları azaldıkça, başarılarında artış gözlemlenmiştir.

2.11.2. Yabancı Dil Kaygısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Yabancı dil kaygısı ile araştırmanın bağımsız değişkenleri olan yabancı dil başarısı, yabancı dil öğrenme motivasyonu, olumsuz değerlendirilme korkusu, utangaçlık, yabancı dile duyulan ilgi ve yabancı dil ile ilgili öz yeterlik inancı arasında yurt dışında yapılan çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Liu ve Chen (2015), lise öğrencilerinin yabancı dil öğrenme motivasyonlarını ve yabancı dil kaygılarını araştırmışlardır. Araştırmaya, 155 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonunda, İngilizce öğrenme motivasyonu ile yabancı dil kaygısı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır.

Sanadgol ve Abdolmanafi-Rokni (2015), Lise öğrencisinden oluşan bir grupta; yabancı dil öğrenmede etkili olan kaygı, motivasyon ve özerklik arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmanın sonucunda, lise öğrencilerinde motivasyon ile kaygı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Kheirkhah ve Ghonsooly (2015), yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenen lise öğrencilerinin yabancı dil kaygılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, İngilizce başarıları ile yabancı dil kaygıları arasında negatif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Dordinejad ve Ahmadabad (2014), 11.sınıf erkek ve kız öğrencilerdeki yabancı dil kaygısı ile İngilizce başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, İngilizce dil başarısı ile yabancı dil sınıf kaygısı arasında negatif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Bashosh, Nejad, Rastegar ve Marzban (2013), yabancı dil kaygısı, cinsiyet, utangaçlık, iletişimde gönüllülük ve yabancı dil yeterliliği arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile utangaçlık arasında anlamlı düzeyde ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır.

Waseem ve Jibeen (2013), Öğrencilerin, İngilizce öğrenme motivasyonları ile yabancı dil kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya, yaşları 19 ile 20 arasında değişen 170 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda; motivasyonun yabancı dil kaygısı ile negatif yönde ilişkili olduğunu, motivasyon arttıkça yabancı dil kaygısının azaldığı ortaya çıkmıştır.

Tsai (2013), öğrencilerdeki yabancı dil öğrenme kaygısı ile yabancı dil test ve özyeterlik inancı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonunda, yabancı dil test kaygısı ile yabancı dil öğrenme kaygısı arasında pozitif, özyeterlik inancı ile yabancı dil öğrenme kaygısı arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Dordinejad ve Nasab (2013), öğrencilerin İngilizce başarıları ve mükemmeliyetçileri arasındaki ilişkiyi yabancı dil sınıf kaygısı aracılığıyla incelemiştir. Çalışma sonunda, öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygıları ile İngilizce başarıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Piniel ve Csizér (2013), lise öğrencilerinde yabancı dil motivasyonu, yabancı dil kaygısı ve yabancı dil öz yeterlik inancı gibi bireysel değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 236 lise öğrencisi yer almıştır. Araştırma sonucunda, geliştirmiş oldukları modeller ile olumlu öğrenme yaşantılarının öz yeterlik inancı düzeyini artırdığı, yüksek düzeyde öz yeterlik inancının kolaylaştırıcı

kaygı ile pozitif yönde ilişkili olduğu, öz yeterlik inancının engelleyici kaygı üzerinde negatif etkisinin bulunduğu ve her iki kaygı türünün de öz yeterlik inancının etkisiyle motivasyonu olumlu bir şekilde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Gomari ve Lucas (2013), yaptıkları çalışmada öğrencilerin yabancı dil öğrenme motivasyonları ve yabancı dil kaygılarını araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile yabancı dil öğrenme motivasyonu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Liu ve Zhang (2013) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile yabancı dil öğrenme motivasyonları ve bu değişkenlerin İngilizce performanslarıyla ilişkilerini araştırmışlardır. Çalışmaya, 1.697 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yabancı dil kaygısı ile yabancı dil motivasyonunun birbiriyle ve İngilizce performanslarıyla önemli ölçüde negatif yönde ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca yabancı dil kaygısı, İngilizce performansı ile negatif yönde ilişkilirken, İngilizce öğrenme motivasyonunun, İngilizce performansı ile pozitif yönde ilişkili olduğu vurgulanmıştır.

Khodadady ve Khajavy (2013), yabancı dil kaygısı ve yabancı dil motivasyonu arasındaki ilişkiyi ve yabancı dil kaygısı ile yabancı dil motivasyonunun yabancı dil başarısı üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, motivasyonun yabancı dil kaygısı ile negatif yönde anlamlı derece ilişkili olduğu, öğrencinin motivasyonu arttıkça yabancı dil kaygısının azaldığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra; yabancı dil kaygısı ve başarının negatif yönde ilişkili olduğu, motivasyonun yabancı dil başarısı üzerinde önemli düzeyde olumlu etkisinin olduğu araştırmacılar tarafından vurgulanan diğer sonuçlardır.

Shabani (2012), üniversite öğrencilerinde olumsuz değerlendirilme korkusu ve yabancı dil kaygısı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Kirova, Petkovska ve Koceva (2012), üniversite öğrencilerinde yabancı dil kaygısına sebep olan faktörleri ve yabancı dil kaygısı ile motivasyon arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya, 50 üniversite öğrencisi katılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden yararlanılmışlardır. Araştırma sonucunda,

üniversite öğrencilerinden motivasyonları yüksek olanların kaygılarının düşük olduğu ve kaygının başarıyı olumsuz yönde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Ordulj ve Grabar (2012), İtalyanca öğrenen dil kursu öğrencilerinin yabancı dil kaygı düzeylerini incelemiştir. Yabancı dil kaygısı yaşayıp yaşamadıklarına bakmıştır. Öğrencilerde görülen utangaçlık durumunun, yabancı dil kaygısı ile ilişkili olup-olmadığını araştırmıştır. Bunun sonucunda, utangaçlık ile kaygı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yüksek düzeyde yabancı dil kaygısına sahip olanların, utangaç öğrenciler olduğu sonucuna varılmıştır.

Liu ve Huang (2011), yabancı dil kaygısı, İngilizce öğrenme motivasyonu ve İngilizce performansı arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmaya, 980 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile İngilizce öğrenme motivasyonu arasında önemli derecede negatif yönde ilişki olduğunu, hem yabancı dil kaygısının hem de yabancı dil öğrenme motivasyonunun, İngilizce performansı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Atef-Vahid ve Kashani (2011), lise öğrencilerindeki yabancı dil öğrenme kaygı düzeyleri ile yabancı dil dersi başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin başarıları ile yabancı dil öğrenme kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Cui (2011) yaptığı araştırmada, öğrencilerin yabancı dil başarılarının sadece test kaygısı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu ilişkinin negatif yönde olduğunu vurgulamıştır.

Hemmamilini (2010), öğrencilerdeki yabancı dil başarıları üzerinde yabancı dil kaygısının etkisini araştırmıştır. Araştırmanın çalışma grubu lise öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin kaygı düzeylerinin yabancı dil derslerindeki başarılarını etkilediği ortaya çıkmıştır. Diğer bir deyişle, başarı ile kaygı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Melkamu (2008), lise öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı ile İngilizce başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, İngilizce başarıları ile yabancı dil kaygıları arasında, negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Hsieh (2008), öz yeterlik inancı ile Gardner tarafından tutum, ilgi, kaygı, araçsal ve bütünleştirici motivasyon kanalıyla tanımlanan yabancı dil motivasyonu arasındaki ilişkiyi ve bu kavramların yabancı dil başarısıyla ilgisini araştırmıştır. Araştırmada, öz yeterlik inancının başarının pozitif yordayıcısı olduğu, kaygının başarının negatif yordayıcısı olduğu, düşük öz yeterlik inancına sahip öğrencilerin, daha kaygılı olduğu ve öz yeterlik inancı yüksek olan öğrencilerin yabancı dil ve kültürle daha ilgili olduğu araştırmacı tarafından ortaya çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra başarısız öğrencilerin, aracı motivasyonu daha fazla desteklemeye meyilli oldukları ve öz yeterlik inancı yüksek öğrencilerin, bütünleştirici motivasyonu daha fazla destekledikleri belirtilmiştir.

Chu (2008), Tayvanlı utangaç öğrencilerin bulunduğu yabancı dil sınıflarının nasıl üstesinden geldiklerini, utangaçlık, yabancı dil kaygısı ve iletişimde gönüllülük arasındaki ilişkiyi ve öğrencilerin motivasyonlarının söz edilen değişkenlerle ilişkisini araştırmıştır. Araştırmaya, 364 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, yabancı dil kaygısı ile utangaçlık arasında pozitif yönde ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Na (2007) yaptığı araştırmada, öğrencilerdeki yabancı dil kaygısının onların başarısı üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Mills, Pajares ve Herron (2006) yaptıkları araştırmada, öz yeterlik, kaygı ve Fransızca okuma ve dinleme yeterliliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin okuma öz yeterlikleri ile okuma ve dinleme kaygılarının; dinleme öz yeterlikleriyle dinleme ve okuma kaygılarının negatif yönde ilişkili olduğunu saptamışlardır. Ayrıca okuma kaygısının, okuma yeterliliği ile bir ilişkisi bulunmazken okuma öz yeterliğinin, okuma yeterliliğiyle olumlu yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Ohata (2005), Japon öğrencilerin yabancı dil kaygılarının olası nedenlerini ve hangi tür dil kaygısı yaşadıklarını araştırmıştır. Araştırmada, 5 üniversite öğrencisi yer almıştır. Sonuç olarak öğrencilerin yabancı dil kaygısı türlerinden, en fazla olumsuz değerlendirilme korkusunu yaşadıkları ortaya konulmuştur.

Hsu (2005) yaptığı çalışmada, öğrencilerdeki kaygı durumunu incelemiştir. Bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile motivasyonları arasında negatif yönde bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Chan ve Wu (2004) yaptıkları çalışmada, yabancı dil kaygısı ile öğrencilerin başarıları arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu saptamışlardır.

Kwan (2004) yaptığı benzer çalışmada, öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile yabancı dil öğrenme motivasyon durumlarına bakmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin yabancı dil öğrenme motivasyonları ile yabancı dil öğrenme kaygıları arasında orta düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Cheng (2001), yaşları 17 ile 29 arasında değişen 167 üniversite öğrencisinin yer aldığı çalışmada; yabancı dil öğrenmede yeteneklilik inancı, yabancı dil öğrenme öz yeterlik inancı ve yabancı dil öğrenme kaygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygısı ile öz yeterlik inancı arasında negatif yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmüştür.

Kitano (2001), Japon üniversite öğrencilerinin potansiyel kaygı kaynağı olan olumsuz değerlendirme korkusu ve algılanan konuşma yeteneğini araştırmıştır. Araştırmaya 212 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin kaygı düzeyi ne kadar yüksekse, olumsuz değerlendirilme korkusunun da o kadar güçlü olduğunu tespit etmiştir. Başka bir deyişle, olumsuz değerlendirilme korkusu ile yabancı dil kaygısı arasında pozitif yönde ilişki vardır. Olumsuz değerlendirilme korkusu arttıkça, yabancı dil kaygısı da artmaktadır.

Abu-Ghararah (1999), öğrencilerin başarı düzeylerine yabancı dil öğrenme kaygısının etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, araştırmasında yabancı dil öğrenme kaygısı ile öğrencilerin başarıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak yurt dışında yabancı dil kaygısını konu alan araştırmaların, yurt içinde yapılan araştırmalardan daha çok olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yurt dışında yapılan araştırmaların sonuçları, yurt içinde yapılan araştırmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, yabancı

dil başarısı ile yabancı dil kaygısı arasında negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Genel olarak yabancı dil öğrenme motivasyonu yüksek olan öğrencilerin, motivasyonu düşük olan öğrencilere göre daha düşük düzeyde yabancı dil kaygısı taşıdığı görülmektedir. Son olarak öz yeterlik inancı arttıkça yabancı dil kaygısının azaldığı gözlenmiştir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı ile verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ortaokul ve lisede eğitim gören öğrenciler ile yabancı dil kurslarına giden öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarını saptamaya yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, araştırma konusunu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1991: 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Uşak il merkezindeki devlet okullarına devam eden ortaokul 5. 6. 7. ve 8.sınıf öğrencileri ile lise 9. 10. 11. ve 12.sınıf öğrencileri ve yabancı dil kurslarına devam etmekte olan 5. 6. 7. ve 8.sınıf öğrencileri ile lise 9. 10. 11. ve 12.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemine ise basit tesadüf örnekleme yoluyla seçilen 10 ortaokul, 10 lise ve yabancı dil kursunda öğrenim gören 923 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 . Katılımcılara ilişkin bilgiler (n = 923)

Değişken		N	Yüzde
Cinsiyet	Kız	485	52.5%
	Erkek	438	47.5%
Yerleşim Yeri	İlçe / Köy	53	5.7%
	Şehir	870	94.3%
Yabancı Dil Kursuna Gittiniz mi?	Hayır	684	74.1%
	Evet	239	25.9%
Okuldaki Başarı Düzeyi	Düşük	72	7.8%
	Orta	658	71.3%

	Yüksek	193	20.9%
Aile Gelir Düzeyi	Düşük	54	5.9%
	Orta	810	87.8%
	Yüksek	59	6.4%
Sınıf	5. Sınıf	90	9.8%
	6. Sınıf	95	10.3%
	7. Sınıf	66	7.2%
	8. Sınıf	87	9.4%
	9. Sınıf	152	16.5%
	10. Sınıf	136	14.7%
	11. Sınıf	137	14.8%
	12. Sınıf	160	17.3%

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun kız öğrenciler (% 52.5); yerleşim yeri bakımından büyük bir çoğunluğunun şehir (% 94.3); yabancı dil kursuna gitmeyenlerin daha çok (% 74.1) olduğu, okuldaki başarı düzeylerinin orta düzey (% 71.3) olduğu; aile gelirlerinin orta düzey (% 87.8) olduğu ve en fazla sınıfın (% 17.3) 12.sınıf olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Aşağıda yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.3.1 Yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği

Yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği (Foreign Language Classroom Anxiety Scale) Horwitz ve arkadaşları (1986) tarafından yabancı dil sınıf ortamlarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş 32 maddeden oluşan bir ölçektir (EK 1).

Yabancı Dil Öğrenme Kaygı Ölçeği pek çok araştırmacı tarafından ‘geçerli’ ve ‘güvenilir’ bir ölçme aracı olarak kabul edilmektedir (Aida 1994, Horwitz 1986, Price 1991). Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, aynı zamanda Sarıgül’ün (2000) aktardığına göre, ölçeği geliştiren Horwitz tarafından yapılmıştır. 300 yabancı dil öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada, ölçeğin iç tutarlığı 0.93 ve sekiz hafta sonundaki tekrar test sonucunda korelasyon katsayısı 0.83, $p=0.001$ bulunmuştur.

Aida da (1994), yabancı dil öğrenme kaygı ölçeğini Japonca öğrenen çocuklar üzerinde uygulamış ve geçerlik ve güvenilirliği İngilizce dışındaki dillere uyarlandığında da son derece olumlu bulunmuştur. Aida, bu ölçeğin batı dillerinden biri olmayan bir dilde de kaygıyı ölçmek için güvenilir bir araç olduğunu ifade etmiştir.

Yabancı Dil Öğrenme Kaygı Ölçeğinin Türk çocuklarına yönelik geçerlik çalışması, Aydın (1999) tarafından yapılmıştır. Bu doğrultuda, önce maddeler Türkçe'ye çevrilmiş, ardından iki ABD'li iki dilli öğretmen tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Her iki öğretmenin çevirisi orijinal İngilizce ölçekle karşılaştırılmış, üzerinde anlaşılmayan Türkçe ifadeler üzerinde gerekli değişiklikler yapılmış ve ölçek son halini almıştır.

Ölçeğin güvenilirlik çalışması ise farklı bir çalışma grubunda Batumlu (2006), tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada Yabancı Dil Öğrenme Kaygı Ölçeğinin Türkçe formu, Yıldız Teknik Üniversitesi hazırlık sınıfında okuyan 150 öğrenciye uygulanmış ve iç tutarlılık güvenilirlik Cronbach Alfa katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur.

Farklı çalışma sonuçlarında geçerli ve güvenilir olduğu belirlenen yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği likert tipi bir ölçektir. Bu ölçek 'hiçbir zaman (1 puan)', 'nadiren (2 puan)', 'bazen (3 puan)', 'sıklıkla (4 puan)' ve 'her zaman (5 puan)' olarak değerlendirilen beşli likert işaretlemeyi gerektirmektedir. Ölçekte yer alan 5. madde olumlu ifadeden oluşmakta ve 'hiçbir zaman (5 puan)', 'nadiren (4 puan)', 'bazen (3 puan)', 'sıklıkla (2 puan)' ve 'her zaman (1 puan)' olarak ters yönde işaretlenmeyi gerektirmektedir. Ölçekte 'Yabancı dil derslerinde konuşurken kendimden emin olamıyorum', 'Yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korkuyorum', 'Yabancı dil derslerinde sıranın bana geldiğini bildiğim zaman heyecandan ölüyorum' gibi olumsuz maddeler yer alırken, 5. madde 'Haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim' gibi olumlu bir ifadeyi ortaya koymaktadır. Öğrencilerin alabilecekleri puanlar 32 ile 165 arasında değişmekte ve puanın yüksek olması yabancı dil öğrenme kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Yabancı dil öğrenme kaygı ölçeğine ait güvenilirlik testi:

Yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği'nin geçerlik analizleri Aydın (1999) tarafından yapıldığı için bu çalışmada geçerlik çalışması yapılmamıştır. Ölçek Ankara ili sınırında çalışmaya dahil edilen Anadolu Lisesinde okuyan 535 çocuğa ait sonuçlar değerlendirildiğinde bu çalışma için, ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach alpha 0.90 olarak bulunmuştur.

Uygulamada elde edilen veriler kullanılarak testin genel olarak güvenilirliğini belirleyebilmek için, ölçekteki maddeler için madde-toplam puan korelasyonu ve Cronbach alfa güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Madde-toplam puan güvenirligi; ölçek maddelerinden alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklamakta, madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve ölçeğin iç tutarlığının yüksek olduğunu göstermektedir. Genel olarak madde toplam korelasyonu .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği, .20-.30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda ölçekte kalabileceği ya da maddelerin düzeltilmesi gerektiği, .20'den daha düşük maddelerin ise teste alınmaması gerektiği belirtilmektedir (Büyüköztürk 2004). Bu nedenle 32 maddeden oluşan yabancı dil öğrenme kaygı ölçeğinin madde toplam korelasyonlarına ve Cronbach alfa katsayılarına bakılmıştır.

Cronbach alfa güvenirligi; aynı zamanda elde edilen ölçek puanları arasındaki iç tutarlığı incelemek amacıyla kullanılmaktadır. Ölçek maddelerinin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların benzeşik olması, bu tür güvenirligi yükseltecektir. Ölçek maddelerine verilecek puanların üç ya da daha fazla olması durumunda Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa katsayısı kullanılmaktadır. Ölçeklerde hesaplanan güvenirlilik katsayısının 0.70 ve daha yüksek olması, ölçek puanlarının güvenirligi için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk 2004).

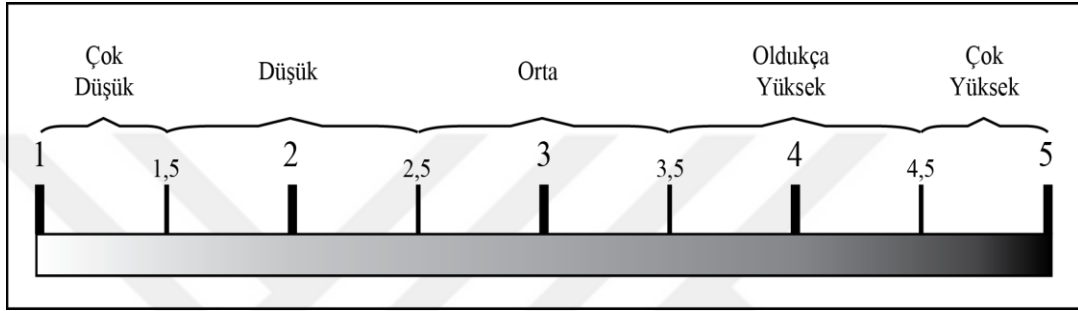
3.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizi için SPSS 18.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin yüzde, frekans, aritmetik ortalama hesaplamaları için betimsel istatistikler; öğrencilerin yabancı dil kaygılarına ilişkin görüşlerinin

cinsiyete, yerleşim yerine ve kursa gidip-gitmeye göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi; başarı düzeyine, sınıfa ve aile gelir durumuna göre farklılaşp-farklılaşmadığını saptamak için ise ANOVA testi uygulanmıştır.

Uygulanan ölçklere dair betimsel istatistiklerin paylaşıldığı tablolarda düzey belirlemek amacıyla kullanılan ölçklendirme aralıkları aşağıdaki gibidir.

Şekil 1. Ölçklerin derecelendirme aralıkları

4. BÖLÜM: BULGULAR

Bu bölümde, yabancı dil öğrenme kaygı ölçeği ile toplanan verilerin bulguları yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları ne düzeydedir?

Ortaokul ve lisede yabancı dil öğrenen öğrenciler ile yabancı dil kurslarında öğrenen öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler (N=923)

	Cevaplanan Ölçek Maddesi	x	SS	Düzy
m1	Yabancı dil derslerinde konuşurken kendimden emin olamıyorum	2.92	1.26	Orta
m2	Yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korkuyorum	2.65	1.36	Orta
m3	Yabancı dil derslerinde sıranın bana geldiğini bildiğim zaman heyecandan ölüyorum	2.41	1.41	Düşük
m4	Yabancı dil derslerinde öğretmenin ne söylediğini anlamamak beni korkutuyor	2.30	1.35	Düşük
m5	Haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim	3.30	1.59	Orta
m6	Yabancı dil dersi sırasında kendimi dersle hiç de ilgisi olmayan başka şeyleri düşünürken buluyorum	2.47	1.35	Düşük
m7	Diğer öğrencilerin yabancı dil derslerinde benden daha iyi olduklarını düşünüyorum	2.68	1.33	Orta
m8	Yabancı dil derslerinin sınavlarında kendimi endişeli hissediyorum	2.71	1.44	Orta
m9	Yabancı dil derslerinde hazırlıksız konuşmak zorunda kaldığımda paniğe kapılıyorum	2.67	1.38	Orta
m10	Yabancı dil derslerinde başarısız olmak beni endişelendiriyor	2.69	1.41	Orta
m11	Yabancı dil dersleri konusunda bazılarının niye endişe duyduklarını anlayabiliyorum	2.96	1.35	Orta
m12	Yabancı dil derslerinde bazen öyle heyecanlanıyorum ki, bildiğim şeyleri bile unutuyorum	2.42	1.36	Düşük
m13	Yabancı dil derslerinde sorulan sorulara gönüllü olarak cevap vermekten sıkılıyorum	2.20	1.32	Düşük
m14	Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanlarla konuşmak beni heyecanlandırıyor	2.75	1.41	Orta

m15	Öğretmenin hangi hataları düzelttiğini anlamamak beni endişelendiriyor	2.32	1.29	Düşük
m16	Yabancı dil derslerinde. önceden çok iyi hazırlanmış olsam bile derste heyecanlanıyorum	2.30	1.34	Düşük
m17	Yabancı dil derslerine girmek istemiyorum	2.19	1.44	Düşük
m18	Yabancı dil derslerinde konuştuğum zaman kendime güvenmiyorum	2.32	1.35	Düşük
m19	Yabancı dil öğretmenim, yaptığım her hatayı düzeltmeye çalışıyor	2.93	1.53	Orta
m20	Yabancı dil dersinde sıra bana geldiği zaman kalbimin hızlı hızlı attığını hissediyorum	2.49	1.44	Düşük
m21	Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam kafam o kadar çok karışıyor	2.50	1.46	Orta
m22	Kendimi yabancı dil derslerine çok iyi hazırlanıp gitmek zorunda hissediyorum	2.44	1.35	Düşük
m23	Her zaman diğer öğrencilerin benden daha iyi yabancı dil konuştuğunu düşünüyorum	2.52	1.38	Orta
m24	Diğer öğrencilerin önünde yabancı dil konuşurken kendimi çok tedirgin hissediyorum	2.50	1.38	Orta
m25	Yabancı dil dersleri o kadar hızlı akıp gidiyor ki sınıfa ayak uyduramamaktan korkuyorum	2.06	1.29	Düşük
m26	Yabancı dil dersinde konuştuğum zaman hem sıkılıyorum hem de kafam karışıyor	2.23	1.38	Düşük
m27	Yabancı dil derslerine girerken kendimi çok rahatsız ve güvensiz hissediyorum	2.06	1.34	Düşük
m28	Yabancı dil öğretmenimin söylediği her kelimeyi anlayamadığım zaman paniğe kapılıyorum	2.29	1.36	Düşük
m29	Yabancı dil konuşabilmek için öğrenmek zorunda olduğum kuralların sayısının çok fazla olması beni kaygılandırıyor	2.55	1.41	Orta
m30	Yabancı dil konuştuğum zaman diğer öğrencilerin bana geleceğinden endişe duyuyorum	2.37	1.48	Düşük
m31	Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanların yanında yabancı dil kullanırken rahatsız oluyorum	2.19	1.35	Düşük
m32	Yabancı dil öğretmenimin cevabını önceden hazırlamadığım sorular sorduğunda heyecanlanıyorum	2.46	1.42	Düşük
Genel Kaygı Düzeyi Ortalaması		2.49	.86	Düşük

Tablo 2'ye göre katılımcıların yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğinde toplam puan ortalamasının 2.49 olduğu ve bunun da ölçek içerisinde "az"a denk geldiği görülmektedir. Ancak ölçek içerisinde bazı kaygı ifade eden maddelerin "orta" düzeyde olduğu görülmektedir. Bu maddeler (yüksek ortalamadan düşük ortalamaya doğru):

- m5 Haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim ($x= 3.30$)

- m11 Yabancı dil dersleri konusunda bazılarının niye endişe duyduklarını anlayabiliyorum (x=2.96)
- m19 Yabancı dil öğretmenim, yaptığım her hatayı düzeltmeye çalışıyor (x=2.93)
- m1 Yabancı dil derslerinde konuşurken kendimden emin olamıyorum (x=2.92)
- m14 Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanlarla konuşmak beni heyecanlandırıyor (x=2.75)
- m8 Yabancı dil derslerinin sınavlarında kendimi endişeli hissediyorum (x=2.71)
- m10 Yabancı dil derslerinde hazırlıksız konuşmak zorunda kaldığımda paniğe kapılıyorum (x=2.69)
- m7 Diğer öğrencilerin yabancı dil derslerinde benden daha iyi olduklarını düşünüyorum (x=2.68)
- m2 Yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korkuyorum (x=2.65)
- m29 Yabancı dil konuşabilmek için öğrenmek zorunda olduğum kuralların sayısının çok fazla olması beni kaygılandırıyor (x=2.55)
- m23 Her zaman diğer öğrencilerin benden daha iyi yabancı dil konuştuğunu düşünüyorum (x=2.52)
- m21 Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam kafam o kadar çok karışıyor (x=2.50)
- m24 Diğer öğrencilerin önünde yabancı dil konuşurken kendimi çok tedirgin hissediyorum (x=2.50)

Ölçekte yer alan en düşük ortalamaya sahip olan kaygı ifadelerinin ise şunlar olduğu görülmektedir:

- m25 Yabancı dil dersleri o kadar hızlı akıp gidiyor ki sınıfa ayak uyduramamaktan korkuyorum (x=2.06)
- m13 Yabancı dil derslerinde sorulan sorulara gönüllü olarak cevap vermekten sıkılıyorum (x=2.20)
- m26 Yabancı dil dersinde konuştuğum zaman hem sıkılıyorum hem de kafam karışıyor (x= 2.23)

- m28 Yabancı dil öğretmenimin söylediği her kelimeyi anlayamadığım zaman paniğe kapılıyorum ($x=2.29$)
- m27 Yabancı dil derslerine girerken kendimi çok rahatsız ve güvensiz hissediyorum ($x=2.06$)
- m17 Yabancı dil derslerine girmek istemiyorum ($x=2.19$)
- m31 Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanların yanında yabancı dil kullanırken rahatsız oluyorum ($x=2.19$)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

Cinsiyet	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Kız	485	2.5526	.86983	921	2.151	.032*
Erkek	438	2.4307	.84974			

* $p<.05$ ** $p<.01$

Tablo 3’te görüldüğü gibi; katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri “cinsiyetlerine” göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$t=2.151, p<.05$].

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları yabancı dil kursuna gidip gitmeme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul ve lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin görüşlerinin yabancı dil kursuna gitme durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 4’te görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin yabancı dil kursuna gitme durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

Yabancı Dil						
Kursuna Gittiniz mi?	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Hayır	684	2.5627	.87743	921	4.084	0.000048**
Evet	239	2.3003	.78629			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 4’te görüldüğü gibi, katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri, “özel bir yabancı dil kursuna gidip gitmemelerine” göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t=4.084$, $p < .01$].

4.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin görüşlerinin “yerleşim yerine” göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin yerleşim yerlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

Yerleşim Yeri	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
İlçe / Köy	53	2.7588	.86027	921	2.303	0.022*
Şehir	870	2.4787	.86003			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 5'e göre; katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri yerleşim yerlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$t=2.303$, $p < .05$].

4.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları aile gelir durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin görüşlerinin aile gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler

Aile Gelir Düzeyi	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>
Düşük	54	2.9149	1.05200
Orta	810	2.4723	.84065
Yüksek	59	2.4184	.87594

Tablo 7. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre varyans analizi sonuçları

Değişken	Varyans	sd	Kareler Ort.	F	P
Aile Gelir	Gruplar Arası	2	5.143	7.011	.001**
Düzeyi	Gruplar İçi	920	.734		

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 7’de görüldüğü gibi, katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri “ailelerinin gelir düzeylerine” göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F=7.011, p < .01$].

Tablo 8. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin ailelerinin gelir durumlarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları

(I) Aile Gelir Durumu	(J) Aile Gelir Durumu	Ort. Farkı (I-J)	Std. Hata	P
Düşük	Orta	.44263	.12037	.001**
	Yüksek	.49650	.16130	.006**
Orta	Düşük	-.44263	.12037	.001*
	Yüksek	.05387	.11549	.887
Yüksek	Düşük	-.49650	.16130	.006**
	Orta	-.05387	.11549	.887

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 7’de tespit edilen istatistiksel açıdan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek adına çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD yönteminin kullanıldığı çoklu karşılaştırma testinin sonuçlarının yer aldığı Tablo 8 incelendiğinde, farklılığın aile gelir durumu düşük düzeyde olan katılımcılar ile diğer gruplar arasında olduğu gözlemlenmiştir. Aile gelir düzeyi arttıkça kaygı düzeyinde ters yönde bir hareket görülmektedir. Aile gelir düzeyi düşük olan grup ile gelir düzeyi orta ve yüksek olan gruplar arasında $p < .01$ şeklinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları okuldaki başarı durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin görüşlerinin “okuldaki başarı düzeyine” göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler

Okuldaki Başarı Düzeyi	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>
Düşük	72	2.7769	.95101
Orta	658	2.5366	.86827
Yüksek	193	2.2468	.74610

Tablo 10. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre varyans analizi sonuçları

Değişken	Varyans	<i>Sd</i>	Kareler Ort.	<i>F</i>	<i>P</i>
Okuldaki Başarı Düzeyi	Gruplar Arası	2	9.377	12.946	.00003**
	Gruplar İçi	920	.724		

* $p < .05$

** $p < .01$

Tablo 10’a göre; katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri “okuldaki başarı düzeyine” göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F=12.946, p < .01$].

Tablo 11. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin okullarındaki akademik başarılarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları

(I) Okuldaki Başarı Durumu	(J) Okuldaki Başarı Durumu	Ort. Farkı (I-J)	Std. Hata	P
Düşük	Orta	.24029	.10565	.060
	Yüksek	.53015	.11753	.0001**
Orta	Düşük	-.24029	.10565	.060
	Yüksek	.28985	.06967	.0001**
Yüksek	Düşük	-.53015	.11753	.0001**
	Orta	-.28985	.06967	.0001**

* $p < .05$

** $p < .01$

Tablo 10’da tespit edilen istatistiksel açıdan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek adına çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD yönteminin kullanıldığı çoklu karşılaştırma testinin sonuçlarının yer aldığı Tablo 11 incelendiğinde, farklılığın okuldaki başarı düzeyleri yüksek olan katılımcılar ile diğer gruplar arasında olduğu gözlemlenmiştir. Akademik başarı düzeyi arttıkça kaygı düzeyinde ters yönde bir hareket görülmektedir. Akademik başarıları yüksek olan grup ile akademik başarıları düşük ve orta olan gruplar arasında $p < .01$ şeklinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

4.7. Yedinci Alt Probleme ilişkin Bulgular

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygıları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygılarına ilişkin görüşlerinin “kaçıncı sınıfta olduklarına” göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistikler

Sınıf	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>
5. Sınıf	90	2.4851	.87942
6. Sınıf	95	2.1651	.75266
7. Sınıf	66	2.6520	.81055
8. Sınıf	87	2.8606	1.01784
9. Sınıf	152	2.5551	.83181
10. Sınıf	136	2.4830	.85390
11. Sınıf	137	2.4993	.77586
12. Sınıf	160	2.3809	.86961

Tablo 13. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre varyans analizi sonuçları

Değişken	Varyans	<i>sd</i>	Kareler Ort.	<i>F</i>	<i>P</i>
Sınıf	Gruplar Arası	7	3.751	5.209	.000008
	Gruplar İçi	915	.720		

* $p < .05$

** $p < .01$

Tablo 13'te göre; Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri okudukları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F=5.209, p < .01$].

Tablo 14. Katılımcıların yabancı dil öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerinin kaçınıcı sınıf öğrencisi olduklarına göre çoklu karşılaştırma testi sonuçları

(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ort. Farkı (I-J)	Std. Hata	P
5. Sınıf	6. Sınıf	.31994	.12483	.171
	7. Sınıf	-.16692	.13752	.928
	8. Sınıf	-.37556	.12759	.065
	9. Sınıf	-.07003	.11287	.999
	10. Sınıf	.00207	.11531	1.000
	11. Sınıf	-.01425	.11514	1.000
	12. Sınıf	.10421	.11181	.983
6. Sınıf	5. Sınıf	-.31994	.12483	.171
	7. Sınıf	-.48686	.13598	.009**
	8. Sınıf	-.69550	.12593	.00001**
	9. Sınıf	-.38997	.11098	.011*
	10. Sınıf	-.31786	.11347	.096
	11. Sınıf	-.33418	.11330	.064
	12. Sınıf	-.21573	.10991	.508
7. Sınıf	5. Sınıf	.16692	.13752	.928
	6. Sınıf	.48686	.13598	.009**
	8. Sınıf	-.20864	.13852	.804
	9. Sınıf	.09689	.12509	.994
	10. Sınıf	.16899	.12730	.888
	11. Sınıf	.15267	.12715	.932
	12. Sınıf	.27113	.12414	.362
8. Sınıf	5. Sınıf	.37556	.12759	.065
	6. Sınıf	.69550	.12593	.00001**
	7. Sınıf	.20864	.13852	.804
	9. Sınıf	.30553	.11408	.131
	10. Sınıf	.37764	.11650	.027*

Tablo 15'ün Devamı

	11. Sınıf	.36132	.11633	.041*
	12. Sınıf	.47977	.11304	.001**
	5. Sınıf	.07003	.11287	.999
	6. Sınıf	.38997	.11098	.011*
	7. Sınıf	-.09689	.12509	.994
9. Sınıf	8. Sınıf	-.30553	.11408	.131
	10. Sınıf	.07210	.10016	.996
	11. Sınıf	.05578	.09997	.999
	12. Sınıf	.17424	.09612	.611
	5. Sınıf	-.00207	.11531	1.000
	6. Sınıf	.31786	.11347	.096
	7. Sınıf	-.16899	.12730	.888
10. Sınıf	8. Sınıf	-.37764	.11650	.027*
	9. Sınıf	-.07210	.10016	.996
	11. Sınıf	-.01632	.10272	1.000
	12. Sınıf	.10214	.09897	.970
	5. Sınıf	.01425	.11514	1.000
	6. Sınıf	.33418	.11330	.064
	7. Sınıf	-.15267	.12715	.932
11. Sınıf	8. Sınıf	-.36132	.11633	.041*
	9. Sınıf	-.05578	.09997	.999
	10. Sınıf	.01632	.10272	1.000
	12. Sınıf	.11846	.09878	.932
	5. Sınıf	-.10421	.11181	.983
	6. Sınıf	.21573	.10991	.508
	7. Sınıf	-.27113	.12414	.362
12. Sınıf	8. Sınıf	-.47977	.11304	.001**
	9. Sınıf	-.17424	.09612	.611
	10. Sınıf	-.10214	.09897	.970
	11. Sınıf	-.11846	.09878	.932

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 12’de tespit edilen istatistiksel açıdan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek adına çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD yönteminin kullanıldığı çoklu karşılaştırma testinin sonuçları Tablo 14’te sunulmuştur. Genel olarak bakıldığında 6.sınıf öğrencileri ile 7, 8 ve 9.sınıf öğrencileri arasında aynı zamanda 8.sınıf öğrencileri ile de 10, 11 ve 12.sınıf öğrencileri arasında yabancı dil öğrenimine yönelik kaygı yüzeylelerinde $p<.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

5. BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin yabancı dil öğrenme kaygı düzeyleri “az”dır. Bununla birlikte kaygı düzeyi ortalamasının orta düzeye yakın olduğu da dikkat çekicidir.

Öğrencilerin yabancı dil öğrenmede en çok kaygıya yol açtığı hususların şunlar olduğu görülmektedir:

- Haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim,
- Yabancı dil dersleri konusunda bazılarının niye endişe duyduklarını anlayabiliyorum,
- Yabancı dil öğretmenim yaptığım her hatayı düzeltmeye çalışıyor,
- Yabancı dil derslerinde konuşurken kendimden emin olamıyorum,
- Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanlarla konuşmak beni heyecanlandırıyor,
- Yabancı dil derslerinin sınavlarında kendimi endişeli hissediyorum,
- Yabancı dil derslerinde hazırlıksız konuşmak zorunda kaldığımda paniğe kapılıyorum,
- Diğer öğrencilerin yabancı dil derslerinde benden daha iyi olduklarını düşünüyorum,
- Yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korkuyorum,
- Yabancı dil konuşabilmek için öğrenmek zorunda olduğum kuralların sayısının çok fazla olması beni kaygılandırıyor,
- Her zaman diğer öğrencilerin benden daha iyi yabancı dil konuştuğunu düşünüyorum,
- Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam kafam o kadar çok karışıyor,
- Diğer öğrencilerin önünde yabancı dil konuşurken kendimi çok tedirgin hissediyorum,
- Öğrencilerin yabancı dil öğrenmede en az kaygı duydukları hususların ise şunlar olduğu görülmektedir,
- Yabancı dil dersleri o kadar hızlı akıp gidiyor ki sınıfa ayak uyduramamaktan korkuyorum,

- Yabancı dil derslerine girerken kendimi çok rahatsız ve güvensiz hissediyorum,
- Yabancı dil derslerine girmek istemiyorum,
- Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanların yanında yabancı dil kullanırken rahatsız oluyorum,
- Yabancı dil derslerinde sorulan sorulara gönüllü olarak yanıt vermekten sıkılıyorum,
- Yabancı dil dersinde konuştuğum zaman hem sıkılıyorum hem de kafam karışıyor,
- Yabancı dil öğretmenimin söylediği her kelimeyi anlayamadığım zaman paniğe kapılıyorum.

Bu araştırmaya göre, öğrencilerin çoğu yabancı dil derslerinde sıranın kendilerine geldiğini bildikleri zaman heyecandan öldüklerini belirtmiştir. Benzer biçimde Baş'ın (2014) yaptığı araştırmada da öğrencilerin yabancı dil derslerinde konuşma etkinliklerinde heyecanlandıkları ve kaygı duydukları ortaya çıkmıştır.

Yabancı dil derslerinde konuşma etkinlikleri zorunlu olduğu zaman, bu durumun öğrencilerde kaygı ve korkuya hatta paniğe neden olduğu belirtilmiştir (Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986). Öner ve Gedikoğlu'nun (2007) araştırmasına göre, öğrencilerin çoğu İngilizce konuşmaktan çekinmemektedir. Diğer öğrencilerin kendilerinden daha iyi olduğunu düşünmek ya da yabancı biriyle konuşmak, onları tedirgin etmemektedir. Gönüllü olarak kendilerine sorulan sorulara da yanıt verdikleri görülmüştür. Bu durum onların sınıf içinde aktif rol aldıklarını göstermektedir. Öğrenciler yabancı dil derslerine önceden hazırlanıp gittikleri sürece sıkıntı yaşamamakta ve bunun sonucunda da kaygı hissetmemektedirler. Bu araştırmada, öğrencilerin yabancı dil derslerinde hata yapmaktan olayı kaygı duydukları görülmüştür. Baş'ın (2014) araştırmasında da, öğrencilerin yabancı dil derslerinde hata ve yanlış yapmaktan çekindikleri ve bu durumun da kaygı düzeyini arttırdığı ortaya çıkmıştır. Yabancı dilde özellikle konuşma öğrencilerde kaygıya neden olan önemli bir etmen olmaktadır (Andrade ve Williams, 2009; Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986).

Öğrencilerin, bu araştırmaya göre, yabancı dil derslerinde öğretmenlerinin ne söylediğini anlamamaları onları korkutmaktadır ve bu durum da

öğrencilerde kaygıya neden olmaktadır. Baş'ın (2014) araştırmasında da öğrenciler de sınıflarında öğretmenlerinin sürekli İngilizce konuşmaya çalıştığını fakat kendilerinin bu konuşmaları anlayamadıklarını ve bunun da kendilerinde kaygı oluşturduğunu dile getirmişlerdir. Bu konuda öğrenciler, öğrenme ortamlarında kendilerine söylenenleri ya da konuşulanları anlayamadıkları zaman ciddi bir şekilde kaygı yaşamaktadırlar. Araştırmadan edinilen bu sonuç, alan yazını ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin hata yapma endişeleri incelendiğinde, sınıf ortamında hata yapmaktan korktuklarını dile getirmişlerdir. Benzer şekilde Baş (2014) araştırmasında, öğrencilerin yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korktuklarını ortaya çıkarmıştır. Öğrenciler, bu durumun kendilerinde kaygıya neden olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf ortamında hata yaparak gülünç duruma düşme ve yanlış bir şey söyleme endişesi, onlarda bu kaygıyı yaratmaktadır.

Bu konuyla benzer şekilde, bu çalışmada, öğrenciler yabancı dil öğretmenlerinin her hatalarını düzeltmelerinden rahatsızlık duyduklarını dile getirmişlerdir. Baş'ın (2014) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin öğrencilerin her hatasını düzeltmesinin, onlarda kaygıyı arttırdığı görülmüştür. Bu durumun da öğrencilerde hayal kırıklığı ve yetersizlik gibi duyguların oluşmasına neden olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin yabancı dil derslerinde hata yapma korkusu yaşamaları onlarda derse karşı isteksizlik oluşturmakta ve dolayısıyla da başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Aida, 1994). Öğrencilerin her hatasının öğretmenler tarafından düzeltilmesi onlarda yabancı dil kaygısına neden olan etmenlerden birisidir (Riasati, 2011; Won Wörde, 1998). Doğan'ın (2015) çalışmasına göre ise, öğrenciler hata yapmaktan korkmadıklarını ve öğretmenlerinin onların yaptıkları hataları düzeltmelerinden çekinmediklerini belirtmişlerdir. Bu durum da öğrencilerin öğrenme sürecinde hata yapmanın kaçınılmaz olduğu gerçeğini kabullendiklerini göstermektedir.

Bu çalışmaya göre, öğrencilerin kaygıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu çalışmaya benzer şekilde, Demirdaş ve Bozdoğan (2013), yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha fazla kaygı yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Tuncer ve Doğan'ın (2015) çalışmasında,

cinsiyetin yabancı dil kaygısı üzerine etkisi olduğu görülmüştür. Öner ve Gedikoğlu'nun (2007) araştırmasına göre, yabancı dil kaygısının öğrencilerin cinsiyetlerine göre değişmediği görülmüştür. Benzer biçimde, Doğan'ın (2015) araştırmasında, ortaöğretim öğrencilerine uygulanan ankette öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeylerinin cinsiyete göre değişiklik göstermediği ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmaya göre, öğrencilerden alınan “Yabancı dil konuştuğum zaman diğer öğrencilerin bana geleceğinden endişe duyuyorum, anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanların yanında yabancı dil kullanırken rahatsız oluyorum, yabancı dil derslerinde sıranın bana geldiğini bildiğim zaman heyecandan ölüyorum” gibi ifadelerin öğrencilerin yaşadığı utangaçlık duygusunu bize göstermekte olduğunu görmekteyiz. Yukarıda belirtilen sözleri söyleyen öğrencilerde yabancı dile karşı bir kaygı durumunun olduğu görülmektedir. Aydın (2016) araştırmasında, utangaçlık durumu ile öğrencilerin yabancı dil kaygıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Öğrencilerin yabancı dil başarıları, yabancı dil kaygılarını etkileyen bir etmendir. Bu araştırmaya göre, öğrencilerdeki başarı seviyesi arttıkça, yabancı dil öğrenme kaygıları azalmaktadır. Aydın (2016)'ın araştırmasına göre, yabancı dil kaygısı ile yabancı dil başarıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Yabancı dil derslerinde, yabancı dil başarıları yüksek olan öğrenciler daha az kaygı yaşamaktadırlar. Araştırmamızın sonuçları, aynı şekilde Demirdaş ve Bozdoğan (2013)'ın araştırmasının sonuçları ile desteklenmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin yabancı dil kaygısı ile başarı durumları arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Yani yabancı dil kaygısı daha az olan öğrenciler yabancı dil derslerinde daha çok başarılı olmaktadır. Abu Ghararah (1999), Chan ve Wu (2004), Öner ve Gedikoğlu (2007), Batumlu ve Erden (2007) ve Demirdaş ve Bozdoğan (2013) yaptıkları çalışmalarda benzer şekilde, yabancı dil kaygısı ile yabancı dil başarıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Doğan (2015)'ın çalışmasında, ortaöğretim öğrencilerine yapılan anketin sonuçlarına göre öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeylerinin yabancı dil dersindeki başarıları üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Doğan (2015)'a göre, öğrencilerin diğer arkadaşlarını kendilerinden daha iyi görmesi ya da ana dili İngilizce olan birisiyle konuşması onları rahatsız etmemektedir. Ayrıca, sınıf ortamında arkadaşlarının

önünde sorulan sorulara cevap vermekten kaçınmamaktadırlar ve bu durum onların yabancı dil derslerinde aktif rol aldıklarını bize göstermektedir. Öğrenciler derse hazırlıklı geldikleri sürece sorulan sorulara cevap vermekte tedirgin olmamakta ve dolayısıyla da kaygı yaşamamaktadırlar.

Bu araştırmaya göre, öğrencilerin çoğu kendini yabancı dil derslerine çok iyi hazırlanıp gitmek zorunda hissettiklerini, yabancı dil öğretmenlerinin cevabını önceden hazırlamadıkları sorular sorduğunda heyecanlandıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Doğan (2015) araştırmasında, öğrencilerin en çok derslerde hazırlıksız olmaktan ve dersi anlayamamaktan çekindiklerini belirttiklerini vurgulamıştır. Öğrencilerin konu hakkında bilgi sahibi olmaları onların derslerde kaygı duymalarını önlenmektedir.

Bu araştırmaya göre, “Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam, kafam o kadar çok karışır.” diyen öğrenci sayısı orta düzeyde iken, Doğan’ın (2015) araştırmasında, “Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam, kafam o kadar çok karışır.” diyen öğrenci sayısı “az” düzeydedir.

Bu araştırmaya göre, haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim diyen öğrenci sayısının fazla olduğu görülmektedir. Doğan (2015)’in araştırmasında da, öğrencilerin yabancı dil ders sayılarının arttırılmasından çekinmedikleri şeklinde benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma sonuçlarına göre ortaokul lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerde düşük düzeyde de olsa kaygıya sahip oldukları görülmektedir. Bu nedenle kaygılarının yabancı dil öğrenmeye engel teşkil etmeyecek şekilde giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyeleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha az kaygı yaşamaktadırlar. Dolayısıyla kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla kaygı yaşamaktadırlar. Kız ve erkek arasındaki yapısal farklılıklar buna sebep olmaktadır. Her zaman için kız öğrenciler daha detaycıdır daha mantıklı, daha düzenlidir ama genel olarak erkeklerde bu özellikler azdır. Kızlar her zaman için aldıkları işi daha başarılı bir şekilde bitirme

eğilimindedirler. Hiçbir zaman yaptıkları iş onlara yetmez her zaman daha iyisini isterler. Sanki daha iyisini yapamayacakmış hissine kapılıp telaşa kapılabilirler. Bir şeyi başarabilme hırısı, kızlarda daha çok görülmektedir. Bütün bunlar çerçevesinde, bu konular dikkate alınarak kızların yabancı dil kaygıları azaltılmaya çalışılmalıdır.

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyeleri yabancı dil kursuna gidip gitmeme durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir. Yabancı dil kursuna giden öğrenciler daha az kaygı yaşamaktadırlar. Devlet okullarına giden öğrenciler daha çok kaygı yaşamaktadırlar. Bu durumda, devlet okullarındaki yabancı dil derslerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Devlet okullarına giden öğrencilerin yabancı dillerini geliştirebilmeleri için takviye ders almaları yabancı dildeki başarılarını arttıracak ve kendilerine olan güvenlerini de yerine getirecektir, aynı zamanda devlet okullarındaki yabancı dil eğitim sisteminin kurslardaki yabancı dil eğitim sistemi seviyesine getirilmesi de gerekmektedir. Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyeleri yerleşim yerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Köy ve ilçelerde yaşayan öğrenciler, şehirde yaşayan öğrencilere göre daha fazla kaygı yaşamaktadırlar. Köy ve ilçelerde yaşayan öğrencileri kendi öğretmenleri aracılığıyla onlara yabancı dilin önemi kavratılırsa, yabancı dil dersleri daha verimli hale getirilirse ve o derslerde kendilerine olan güvenleri öğretmenleri tarafından arttırılırsa aradaki bu fark kapanacaktır. Burada en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenleri öğrencileri için iyi bir rehber olmalıdırlar ve onlara motive edici unsurlar sağlayarak yabancı dil konusunda kendilerine olan özgüvenlerini öğrencilere kazandırmalıdırlar.

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyeleri aile gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Düşük gelirli ailelerin çocukları, orta ve yüksek gelirli ailelerin çocuklarına göre daha fazla kaygı yaşamaktadırlar. Bu düşük gelirli ailelerin çocukları ekonomik imkansızlıklardan dolayı kurslara katılamamaktadır. Durumu iyi olan aileler ise çocuklarına takviye ders aldirmakta ve bunun sonucunda çocuklar arasında fark oluştuğu için kaygı seviyesi artmaktadır. Bütün çocuklar aynı eğitim koşullarından geçerse bu fark ortadan kalkacaktır. Tüm çocuklar aynı fırsatlardan

yararlanmalıdırlar. Maddi giderleri okullar üstlenmeli ve kendi bünyelerinde parasız yabancı dil kursları açmalıdırlar.

Ortaokul, lise ve yabancı dil kurslarında öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyeleri okuldaki başarı durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Başarı seviyesi yüksek olan öğrenciler daha az kaygı yaşamaktadırlar. Dolayısıyla başarısız olan öğrenciler daha çok kaygı yaşamaktadırlar. Başarısız olan öğrencilerin neden başarısız oldukları çok yönlü olarak araştırılmalıdır. Bu öğrencilerin başarısız olma durumları sadece ders üzerinden incelenmemeli aynı zamanda ilgilerine isteklerine göre mi bu dil derslerini almaktalar, dil derslerini seviyorlar mı yoksa zorla mı alıyorlar, hedefleri arasında yabancı dil var mı yok mu, ailesinde bir problem var mı, ergenlik çaığında mı gibi etmenler de araştırılmalıdır. Bunun için de okul, öğretmen ve öğrenci sürekli olarak iletişim içerisinde olmalıdırlar ve bu süreçte çocuklara iyi bir gözlem yapılmalıdır.

ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmanın sonuçları ile varılmak istenen amaçlardan birisi de yabancı dil öğretmenlerinin, yabancı dil öğrenme kaygısı taşıyan öğrencilere yardımcı olabilmesine katkı sağlamaktır. Araştırmada elde edilen sonuçların, yabancı dil öğretmenlerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu bulgular ışığında yabancı dil öğretmenleri için bazı önerilerde bulunulmuştur:

1. Lise öğrencilerindeki yabancı dil kaygısını yordamada, ders başarısının önemli bir değişken olduğu bu araştırma sonucunda ortaya konulmuştur. Bu bağlamda, öğretmenler, ders başarısını ölçerlerken, sonuç odaklı ölçme değerlendirme yöntemleri yerine; öğretim sürecini değerlendirmeye yönelik ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanmalıdırlar.
2. Araştırma sonucunda, yabancı dil öğrenmede, yabancı dile duyulan ilginin, motivasyonunun ve olumsuz değerlendirilme korkusunun, yabancı dil kaygısını anlamlı derecede yordadığı görülmüştür. Bunun sonucunda, yabancı dil öğretmen sürecinde, yabancı dil öğretmenlerine, öğrencilerin derse ilgi duymalarını ve motivasyonlarını yüksek tutmalarını sağlayacak bir davranış içinde olmaları önerilebilir. Aynı zamanda öğrencileri destekleyici şekilde davranmalıdırlar.
3. Yabancı dil öğretmenleri, eğitim-öğretim dönemi boyunca öğrencileri inceleyerek yabancı dil kaygısı olan öğrencileri tespit edebilirler. Yabancı dil kaygısı olan öğrencilerin, okulun psikolojik danışma ve rehberlik servisinden yardım almaları için kendilerine öğretmenleri tarafından cesaretlendirilmelidir.

Gelecekte yapılacak olan çalışmalara yol göstermesini bağlamında bazı öneriler sunulmuştur:

1. Yabancı dil öğretimi ve psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki akademisyenler; lisans öğrencilerini yeni araştırmalar yapmak için özendirilmeli ve yabancı dil kaygısının azaltılması konusunda araştırma kapasitesini artırmalıdırlar.

2. Öğretmen yetiştirme programlarında; yabancı dil kaygısının nedenleri, yabancı dil kaygısının önlenmesi ve yabancı dil kaygısı ile baş etme yolları gibi konuları içeren derslere yer verilmesinin, yabancı dil öğretmen adaylarına yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın aynı zamanda, gelecekte yapılacak olan yabancı dil kaygısı ile ilgili diğer çalışmalara ışık tutması amaçlanmıştır. Bu araştırmadan varılan sonuçlardan yola çıkarak gelecekte yapılabilecek çalışmalara yönelik bazı öneriler sunulmuştur:

1. Bu araştırma, ortaokul ve lise öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yabancı dil kaygısının, daha küçük yaşlarda oluşmaya başladığı düşünülürse, ilkököl düzeyindeki öğrenciler üzerinde de yabancı dil kaygısı ile ilgili çalışmalar yapılabilir ve sonuçlar karşılaştırılabilir.

2. Bu araştırma, ortaokul ve lise öğrencilerinin sahip oldukları genel yabancı dil kaygısı üzerine yapılmıştır. Bundan sonra yapılabilecek çalışmalarda, dört dil becerisine (writing, reading, speaking ve grammar) ait kaygı türleri ayrı ayrı ele alınarak yeni bir model test edilebilir ve farklı beceri alanlarındaki sonuçlar karşılaştırılarak araştırma genişletilebilir.

3. Bu çalışmada, yabancı dil kaygısını yordayan değişkenler olarak “cinsiyet, yabancı dil kursuna gidip-gitmeme, yerleşim yeri, ailenin gelir düzeyi ve okuldaki başarı düzeyi” gibi değişkenler ele alınmıştır. Yapılacak olan yeni çalışmalarda, yabancı dil kaygısı üzerinde etkisi olabilecek farklı çevresel ve kişisel değişkenlerin yordama güçleri araştırılabilir.

Yabancı dil kaygısına yönelik çalışmaların, eğitim politikalarının düzenlenmesinde, ilgililere yararlı olabileceği düşünülmektedir. Buna ilişkin olarak bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

1. Yabancı dil kaygısı konusunda, yabancı dil öğretmenlerine ilişkin hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Bunun sonucunda öğretmenler, yabancı dil kaygısının altında yatan unsurları ve yabancı dil kaygısının nedenleri ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olabilirler.

2. Bu çalışma; aynı zamanda öğrencilerin özelliklerinin, onların yabancı dil başarısını ne derecede etkilediğini de göstermiştir. Bu bulgudan hareketle yabancı dil dersi öğretim programının öğeleri, öğrencilerin özelliklerini olumlu etkileyecek şekilde düzenlenebilir.

Bu araştırma sonucuna göre, ders başarısı, yabancı dil kaygısını yordamaktadır. Bu bulgu, ders başarısının nasıl ölçüldüğüne dikkat çekmektedir. Ders başarısı ölçülürken, sonuç odaklı sınavlar yerine, süreç değerlendirmeye yönelik ölçme-değerlendirme araçlarının geliştirilip kullanılması önerilir.

Sonuç olarak, öğretmenler, öğrencileri rahatlatmak adına işleyecekleri yabancı dil dersi konularını, öğrencilerin hazırlık yapmaları için, önceden onlara vermeleri tavsiye edilmektedir. Bu sayede, öğretmenler öğrencilerinin kaygı düzeylerinin ve yabancı dil dersi hakkındaki endişelerinin azaltılmasına yardımcı olacaklardır.

Öğrencilere hata yapmaktan çekinmemeleri, yabancı dili hatalar yaparak öğrenebilecekleri anlatılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abu-Ghararah, A. H. (1999). Learning Anxiety and English Language Achievement of Male and Female Students of University and Secondary Stages in Al-Madinah AlMunawwarah: A Comparative Research Study. *King Abdulaziz University Journal*, 12, 3-29. doi: 10.4197/edu.12-1.2.
- Acat, B. ve Demiral, S. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 312-329.
- Akpur, U. (2015). *İngilizce Hazırlık Programı Öğrencilerinin Akademik Motivasyon, Kaygı ve Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler Örneği*. (Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Aksoy, M. (2012). *Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı, Utangaçlık, Strateji ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz and Horwitz and Cope’s construct of foreign language anxiety, The case study of Japanese. *Modern Language Journal*, 78, 155-168.
- Andrade, M. ve Williams, K. (2009). Foreign language learning anxiety in Japanese EFL university classes: Physical, emotional, expressive, and verbal reactions. *Sophia Junior College Faculty Journal*, 29, 1-24.
- Arslan, M. ve Akbarov, A. (2010). Türkiye’de Yabancı Dil Öğretiminde Motivasyon-Yöntem Sorunu ve Çözüm Önerileri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*.
- Atef-Vahid, S ve Kashani, A. F. (2011). The Effect of English Learning Anxiety on Iranian High-School Students’ English Language Achievement. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2(3), 29-44. <http://www.edusoft.ro/brain/index.php/brain/article/view/234/355>

- Aydın, B. (1999). Konuşma ve yazma derslerinde yabancı dil öğrenimindeki kaygı nedenleri. Doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, 173 s., Eskişehir.
- Aydın, S ve Zengin, B. (2008). Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı: Bir Literatür Özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94. <http://jlls.org/index.php/jlls/article/view/58/58>
- Aydın, Y. (2016). Lise öğrencilerinin yabancı dil kaygısının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bashosh, S; Nejad, M; Rastegar, M; Marzban, A. (2013). The Relationship Between Shyness, Foreign Language Classroom Anxiety, Willingness to Communicate, Gender, and EFL Proficiency. *Theory and Practice in Language Studies*, 3(11), 2098-2106. doi:10.4304/tpls.3.11.2098-2106
- Baş, G. (2013). Lise Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygı Düzeyleri ile İngilizce Dersine Yönelik Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 127-146. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ataunikkefd/article/view/1021009963>
- Baş, G. (2014). Lise öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı: Nitel bir araştırma. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 36, 101-119.
- Batumlu, D. Z ve Erden, M. (2007). Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygıları ile İngilizce Başarıları Arasındaki İlişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 24-38. <http://eku.comu.edu.tr/article/view/1044000056/1044000142>
- Batumlu Z. (2006). Yıldız Teknik Üniversitesi yabancı diller yüksekokulu hazırlık öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının İngilizce başarılarına etkisi. Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, 85 s., İstanbul.

- Burgucu, A. (2011). *The Role of Motivation, Attitude and Anxiety in Learning English as a Foreign Language*. (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Brown, D.H. (2000). *Teaching by Principles*. New York: Longman.
- Brown, D. (1994). *Principles of Language Learning and Teaching*. Englewood Cliffs: Prentice Hall Regent. p.141.
- Celebi, S. (2009). *Teachers and students' views on anxiety in English classrooms and attitudes towards English*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Cukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Chan, D. Y. C ve Wu, G. C. (2004). A Study of Foreign Language Anxiety of EFL Elementary School Students in Taipei County. *Journal of National Taipei* <http://academic.ntue.edu.tw/ezfiles/7/1007/img/41/17-2-12.pdf>
- Cheng, Y. S. (2001). Learners' Beliefs and Second Language Anxiety Concentric. *Studies in English Literature and Linguistics*, 27(2), 209-223. <http://www.concentriclinguistics.url.tw/ch/upload/articlesfs91402102553135620.pdf>
- Cheng, Y. (1998). Examination of two anxiety constructs: Second language class anxiety and second language writing anxiety. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Austin: University of Texas.
- Cheng, Y. S. (2002). Factors associated with foreign language writing anxiety. *Foreign Language Annals*.
- Cheng, Y., Horwitz, E. K., & Schallert, D. L. (1999). Language anxiety:

Differentiating writing and speaking components. *Language Learning*, 49, 417-449.

Chu, H. N. R. (2008). Shyness and EFL Learning in Taiwan: A study of Shy and Non-shy College Students' Use of Strategies, Foreign Language Anxiety, Motivation, and Willingness to Communicate. ProQuest. <https://books.google.com.tr/books>

Cui, J. (2011). Research on High School Students' English Learning Anxiety. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(4), 875-880. doi: 10.4304/jltr.2.4.875-880

Çimen, S. (2011). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İngilizceye Yönelik Tutum, İngilizce Kaygısı ve Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.

Çubukçu, F. 2007. Foreign language anxiety. *Iranian Journal Of Language Studies*.1(2); 133-142.

Dağabakan, O. ve Dağabakan, F. 2007. Dil ve Çocukta Dil Gelişim Kuramları. *Milli Eğitim Dergisi*, 174, 155-161.

Demirdas, O., Bozdoğan, D. (2013). Foreign Language Anxiety and Performance of Language Learners in Preparatory Classes. *Turkish Journal of Education*, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/turje/article/viewFile/5000087514/5000081355>

Doğan, Y. ve Tuncer, M. (2016). Examination of Foreign Language Classroom Anxiety and Achievement in Foreign Language in Turkish University Students in Terms of Various Variables. *Journal of Education and Training Studies*, 4(5), 18-29.

Doğan, A. (2008). Lise öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Dil Dergisi*, 139, 48-67.

Dordinejad, F. ve G., Ahmadabad, R. M. (2014). Examination of the Relationship Between Foreign Language Classroom Anxiety and English Achievement Among Male and Female Iranian High School Students. *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World*, 6(4), 446-460. Url: <http://www.ijllalw.org/finalversion6436.pdf>

Dordinejad, F. G., Nasab, A. H. F. (2013). Examination of the Relationship Between Perfectionism and English Achievement as Mediated by Foreign Language Classroom Anxiety. *Asia Pacific Education Review*, 14(4), 603-614. doi: 10.1007/s12564-013-9286-5

Ellis, R. (2008). *The study of second language acquisition*. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press.

Er, K. O. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Er, S.S. (2011). *Anadolu Liselerine Devam Eden Öğrencilerin Yabancı Dil Başarılarında Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve İnançlarının Etkisinin İncelenmesi*, Doctora Tezi. Ankara Üniversitesi.

Ergür, D. O. 2004. Yabancı dil öğrenim sürecinde kaygı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, 48-53.

Ergür, D. O. 2002. Yabancı dil öğretiminde motivasyon kaynakları. Eğitim ve Bilim Dergisi, 27(126); 38-42.

Gardner, R. C. ve Lambert, W. E. (1972). *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley, MA: Newbury House Publishers.

Gardner, R. C. (2001). *Language Learning motivation: the Student, the Teacher, and the Researcher*, <http://publish.uwo.ca/~gardner/>

- Gardner, R. C. (1985). *Social psychology and second language learning: the role of attitudes and motivation*. London: Edward Arnold.
- Gomari, H., Lucas, R. I. (2013). Foreign Language Learning Motivation and Anxiety Among Iranian Students in the Philippines. *Philippine ESL Journal*, 10, 148-178. <http://www.philippine-esl-journal.com/wp-content/uploads/2014/01/V10-A6.pdf>
- Göçer, A. (2014). The Relationship Between Anxiety and Attitude of Students Learning Turkish as a Foreign Language and Their Achievement on Target Language. *Educational Research and Reviews*, 9(20), 879-884. doi: 10.5897/ERR2014.1784
- Göçer, A. (2014). The Relationship Between Anxiety and Attitude of Students Learning Turkish as a Foreign Language and Their Achievement on Target Language. *Educational Research and Reviews*, 9(20), 879-884. doi: 10.5897/ERR2014.1784
- Hemamalini. H. C. (2010). English Language Anxiety in Relation to Achievement Among High School Students. *E-Journal of all India Association for Educational Research*, 22(1). 0970- 9827. <http://www.aiaer.net/ejournal/vol22110/11.pdf>
- Horwitz, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly*, 20, 559-562.
- Horwitz, E.K; Horwitz, M.B ve Cope, J.A. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *The Modern Language Journal*.
- Horwitz, E.K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21, 112-126.
- Hsieh, P. H. (2008). Why are College Foreign Language Students' Self-efficacy,

Attitude, and Motivation so Different? *International Education*, 38(1), 76-94.

Hsu, Y. T. (2005). *The Relationships Among Junior High School Students' Foreign Language Anxiety, EFL Learning Motivation and Strategy*. (Unpublished Master's Thesis). National Chenkung University, Tainan, Taiwan.

Işık, A. (2008). Linguistic Imperialism and Foreign Language Teaching. *The Journal Of Asia TEFL*, 5 1, 119-140.

Işık, A. (2008). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlıklar Nereden Kaynaklanıyor? *The Journal of Language and Linguistic Studies*.

Kaçar I.G ve Zengin B. (2009). İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dil Öğrenme ile İlgili İnançları, Öğrenme Yöntemleri, Dil öğrenme Amaçları ve Öncelikler Arasındaki İlişki: Öğrenci Boyutu. *The Journal of Language and Linguistic Studies*.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (9. baskı). Ankara: Nobel.

Kheirkhah, K ve Ghonsooly, B. (2015). Exploring Anxiety Among Iranian EFL Junior High-School Students. *American Association for Science and Technology Journal of Education*, 1(2), 12-20.

Khodadady, E., Khajavy Fadafen, G. H. (2013). Exploring the Role of Anxiety and Motivation in Foreign Language Achievement: A Structural Equation Modeling Approach. <http://profdoc.um.ac.ir/articles/a/1035999.pdf>

Kitano, K. (2001). Anxiety in the College Japanese Language Classroom. *The Modern Language Journal*, 85(4), 549-566. doi: 10.1111/0026-7902.00125

Kurt, P.Y., Kurt, H. (2018). Students' Language Learning Anxiety Level and Their Perception of Teacher Behaviour in an EFL Context. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*.

- Kwan, L.F. (2004). *A Study of Language Anxiety and Motivational Intensity in Learning English as a Second Language in Hong Kong Secondary School*. (Unpublished Master's Thesis). Hong Kong Baptist University, Hong Kong.
- Liu, H. J ve Chen, C. W. (2015). A Comparative Study of Foreign Language Anxiety and Motivation of Academic and Vocational-Track High School Students. *English Language Teaching*, 8(3), 193-204. doi:10.5539/elt.v8n3p193
- Liu, M., Huang, W. (2011). An Exploration of Foreign Language Anxiety and English Learning Motivation. *Education Research International*, 12, 1-8. doi:10.1155/2011/493167
- Liu, M., Zhang, X. (2013). An Investigation of Chinese University Students' Foreign Language Anxiety and English Learning Motivation. *English Linguistics Research*, 2(1), 1-13. doi: 10.5430/elr.v2n1p1
- Melkamu, F. (2008). *A Study of High School Students English Learning Anxiety and English Achievement: With Particular Reference to Grade 11 at Dembecha Preparatory School, in West Gojjam*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Addis Ababa University, Addis Ababa.
- Mills, N. A; Pajares, F; Herron, C. (2006). A Reevaluation of the Role of Anxiety: Self-efficacy, Anxiety and Their Relation to Reading and Listening Proficiency. *Foreign Language Annals*, 39(2), 273-292. doi: 10.1111/j.1944-9720.2006.tb02266.x
- Na, Z. (2007). A Study of High School Students' English Learning Anxiety. *The Asian EFL Journal*, 9(3), 22-34.
http://www.asian-efl-journal.com/September_2007_EBook_editions.pdf
- Oğuz, A ve Baysal, E. A. (2015). Ortaöğretim Öğrencilerinin İngilizce Öğrenme Kaygıları İle İngilizce Özyeterlik İnançlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 4 (3), 107-117.
http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/14_aytunga_oguz.pdf

- Ohata, K. (2005). Potential Sources of Anxiety for Japanese Learners of English: Preliminary Case Interviews with Five Japanese College Students in the US. *TESL-EJ*,9(3),1-21. <http://www.cc.kyoto-su.ac.jp/information/tesl-ej/ej35/a3.html>
- Ordulj, A. ve Grabar, I. (2014). Shyness and Foreign Language Anxiety. In *2nd International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*. 215-227. <http://fltal.ibu.edu.ba/home/proceedings.html>
- Öner, G. Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim Öğrencilerinin İngilizce Öğrenimlerini Etkileyen Yabancı Dil Kaygısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 67-78.
- Öztürk, G. (2012) . *Foreign Language Speaking Anxiety and Learner Motivation: A Case Study at a Turkish State University*. (Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Öztürk, O. (2002). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara: Hekimler.
- Öztürk, T. (2003). *Suggestions About Reduced Language Anxiety Caused by Personal Reasons*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Piniel, K., Csizér, K. (2013). L2 Motivation, Anxiety and Self-efficacy: The Interrelationship of Individual Variables in the Secondary School Context. *3(4)*, 523-550. <http://hdl.handle.net/10593/10312>.
- Price, M. L. 1991. The subjective experience of FL anxiety: Interviews with highly anxious students, In: *Language Anxiety*. Horwitz, E. K. and Young, D. J. (eds), pp. 87-97, Prentice Hall International, United Kingdom.
- Price, M. L. (1988). *Anxiety and the foreign language learner: Correlates of foreign language anxiety*. Doktora tezi, The University of Texas at Austin the Graduate School, Austin, Texas.

- Riasati, M. J. (2011). Language learning anxiety from EFL learners' perspective. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 7(6), 907-914.
- Sanadgol, F., Abdolmanafi- Rokni, S. J. (2015). Anxiety, Motivation and Autonomy in Iranian High School Students: A Quantitative Study. *Advances in Language and Literary Studies*, 6(1), 143-149. doi: 10.7575/aiac.all.s.v.6n.1p.143
- Sarıgül, H. 2000. Trait anxiety and foreign language anxiety and their effects on learners' foreign language proficiency and achievement. Yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, 190 s., İstanbul.
- Scovel, T. (1978) The effect of affect on foreign language learning: A Review of the Anxiety Research Language Learning ,28.
- Scovel, T. (1991) "The effect of affect on foreign language learning: A review of the anxiety research" in E.K. Horwitz and D.J. Young, Language Anxiety, 101-108. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Sebüktekin,(1983). "Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme ve Hizmet İçi Eğitim", Orta Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, s.194.
- Shabani, M. B. (2012). Levels and Sources of Language Anxiety and Fear of Negative Evaluation Among Iranian EFL Learners. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(11), 2378-2383. doi:10.4304/tpls.2.11.2378-2383
- Sühendan, S.S. (2011). Anadolu Liselerine Devam Eden Öğrencilerin Yabancı Dil Başarılarında Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve İnançlarının Etkisinin İncelenmesi. *Doktora Tezi, Ankara.*
- Takan, A. (2014). *The Relationship Between Speaking Anxiety and The Motivation of Anatolian High School Students in English Language Classes.* (Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

- Tsai, C.(2013). The Impact Of Foreign Language Anxiety, Test Anxiety, and Self-Efficacy Among Senior High School Students in Taiwan. *International Journal of English Language and Linguistics Research*, 1(3), 1-17.
<http://www.eajournals.org/wp-content/uploads/The-Impact-of-Foreign-Language-Anxiety-Test-Anxiety-and-Self-Efficacy-Among-Senior-High-School-Students-In-Taiwan.pdf>
- Tuncer, M. ve Akmençe, E. (2018). Lise Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Motivasyon Durumları. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Tuncer, M. ve Doğan, Y. (2015). Hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil ders kaygıları ve akademik öz-yeterlikleri arasındaki ilişki. *Journal of Language and Literature Education*, 14, 153-167.
- Tuncer, M. ve Doğan, Y. (2015). Effect of foreign language classroom anxiety on Turkish university students' academic achievement in foreign language learning. *Journal of Education and Training Studies*, 3(6), 14-19.
- Tuncer, M. ve Timur, M. (2017). Yabancı Dil Hazırlık Eğitimi Alan Öğrencilerin Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve Başarıları Arasındaki İlişki İlişkiler. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Waseem, F. ve Jibeen, T. (2013). Anxiety Amongst Learners of English as a Second Language: An Examination of Motivational Patterns in the Pakistani Context. (*IJHSS*) *International Journal of Humanities and Social Science*, 3 (16) 174 – 184.http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_16_Special_Issue_August_2013/20.pdf
- Von Worde, R. (1998). Students' perspectives on foreign language anxiety. *Inquiry*, 8(1), 1-15.
- Yaşar, (1993). “Yabancı Dilde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Küçük Gruplarla Öğretim Yönteminin Etkililiği”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

Young, D. J. (1990). An investigation of students' perspectives on anxiety and speaking. *Foreign Language Annals*, 23, 539-553.

Young, D. J. (1992). Language anxiety from the foreign language specialist's perspective: Interviews with Krashen, Omaggio Hadley, Terrell and Rardin. *Foreign Language Annals*, 25(2), 157-171

EKLER

Evrak Tarih ve Sayısı: 17/04/2019-7234

Evrak Tarihi ve Sayısı: 27/03/2019-E.1806

EK 1 ARAŞTIRMA İZİNİ

T.C.
UŞAK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 58066181-100-
Konu : Araştırma İzni (Begüm KARA)

UŞAK VALİLİĞİNE
(Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığının 25/03/2019 tarih ve E.10554 sayılı yazısı.

Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Begüm KARA çalışmakta olduğu "Özel Dil Öğrenme Kurumları ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Dil Öğrenme Kaygılarına İlişkin Davranışların İncelenmesi" konulu tezinde kullanılmak üzere Uşak İli merkezinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde anket uygulamak istemektedir. Gerekli iznin verilmesi hususunu bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr.Ömer KARAHAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK :
Araştırma İzni dilekçesi (20 sayfa)

10163
MILLİ EĞİTİM MÜD.
29 Mart 2019
VALİ a

T.C. UŞAK VALİLİĞİ	
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	
SAYI	6601776
TARİH	01 Nisan 2019
BÖLÜM	STRATEJİ GELİŞTİRME HİZMETLERİ

Mevcut Elektronik İmzalar

ÖMER KARAHAN (Uşak Üniversitesi Rektörlüğü - Rektör Yardımcısı) 27/03/2019 15:55

Evrakı Doğrulamak için : <https://ebys.usak.edu.tr/enVision/Dogrula/KA45ABM>

1 Eylül Kampüsü İzmir Yolu 8.Km 64100/Uşak
Tel: 0.276. 221 21 60
Faks: 0.276. 221 21 61
E-Posta: sosyalbilimler@usak.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Halil ÇOHADAR
Dahili:
Elektronik ağı: <http://sosbil.usak.edu.tr/>

Evrak Tarih ve Sayısı: 17/04/2019-7234

Evrak Tarihi ve Sayısı: 25/03/2019-E.10064

T.C.
UŞAK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 84781751-100-
Konu : Araştırma İzni dilekçesi

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz bünyesinde kayıtlı 164001007 numaralı Tezli Yüksek Lisans öğrenciniz Begüm KARA' nın Araştırma İzni Dilekçesi ekte sunulmuştur.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır

Doç.Dr. Mehmet Akif HELVACI
Anabilim Dalı Başkanı

EK :
Begüm KARA (22 sayfa)

Mevcut Elektronik İmzalar

MEHMET AKİF HELVACI (Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığı - Anabilim Dalı Başkanı) 25/03/2019 16:37

1 Eylül Kampüsü İzmir Yolu 8.Km 64100/Uşak
Tel: 0.276. 221 21 60
Faks: 0.276. 221 21 61
E-Posta: sosyalbilimler@usak.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Mevlüt TOPASAN
Dahili:
Elektronik ağ:<http://sosbil.usak.edu.tr/>

Evrak Tarihi ve Sayısı: 17/04/2019-7234

Evrak Tarihi ve Sayısı: 25/03/2019-E.10664

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Araştırma İzni Dilekçesi

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM / ANA SANAT DALI BAŞKANLIĞINA

Öğrenci Bilgileri

Öğrenci No	:	164001007
Adı Soyadı	:	Begüm Kara
Program Adı ve Türü	:	Tezli Yüksek Lisans

Çalışmakta olduğum "Özel dil öğrenme kurumları ve devlet okullarında öğrenim gören öğrencilerin dil öğrenme kaygılarına ilişkin davranışlarının incelenmesi" konulu tezimde kullanılmak üzere Uşak İli Merkezinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde anket uygulamak istiyorum. Gerekli iznin alınması hususunu bilgilerinize arz ederim.

Tarih: 25/03 /2019

Öğrencinin İmzası:

Öğrencinin Adı Soyadı: Begüm KARA

Danışmanlığımı yürüttüğüm yukarıda bilgileri yer alan öğrencim tez çalışmalarında kullanılmak üzere anket uygulama isteği tarafımda uygun görülmüştür. Gerekli iznin alınması hususunu bilgilerinize arz ederim..

Tarih: 23/03 /2019

Danışmanın İmzası:

Danışmanın Adı Soyadı: M. Akif HELVACI

Ekler :

- Anket Formu
- Tez Konusu Öneri Formu (imzalı)
- Okul Listesi

İlgili Yönerge Maddesi: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi. 5. e) Okul ve kurumlarda yapılacak araştırmanın veri toplama araçları izin onayı başvurusu uygulama tarihinden en az dört hafta önce yapılır.

İ) Araştırma veri toplama araçlarının okul ve kurumlarda uygulanması eğitim-öğretim faaliyetini engellememesi için, ilk ve ikinci yarıyıl bitimine en az üç hafta kalmıncaya kadar yapılır.

o) Araştırmacı, yapılan araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde, Bakanlıktan izin alanlar EARGED Başkanlığına, İl'de izin alanlar milli eğitim müdürlüğüne araştırmanın iki örneğini CD'ye kayıtlı olarak vermeyi taahhüt eder (EK-1).

ANKET VE ARAŞTIRMA İZİN KOMİSYONU ARAŞTIRMA ÖN İNCELEME FORMU

Adı Soyadı : Begüm KARA

Kurumu/Üniversitesi : Uşak Üniversitesi

İletişim Bilgisi :

Konu : Özel Dil Öğrenme Kurumları ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Dil Öğrenme Kaygılarına İlişkin Davranışların İncelenmesi

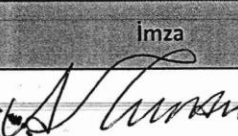
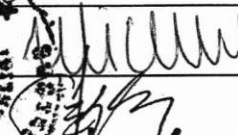
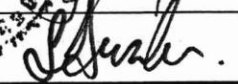
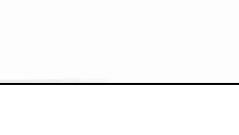
Başvuru Tarihi : 01.04.2019

Veri toplama araçları : var

MEB 07/03/2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 Nolu Genelge Kapsamında Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerinde Dikkat Edilecek Hususlar	Uygun	Uygun Değil	Açıklama
Anayasa, Millî Eğitim Temel Kanunu ve Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına uygunluğu açısından;	✓		
Millî ve manevi değerler açısından;	✓		
Kişilik hakları açısından (kişisel bilgiler istenilmemeli, ad-soyad vb.);	✓		
Cinsiyet, din, dil ve ırk gibi farklılıkları istismar etmeme açısından;	✓		
İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve uluslararası bağlayıcılığı olan diğer belgelerle suç kabul edilen hususları içermeme açısından;	✓		
Kişisel ve ailevi mahremiyetini ifşa eden sorular, ifadeler, resimler ve simgeler yer almaması açısından;	✓		
Veri toplama araçlarında kişi, kurum ve kuruluşlara yönelik reklâm veya tanıtım gibi ifade ve öğeler yer almaması açısından;	✓		
Araştırma önerisi ile veri toplama araçlarının tamamının idareye sunulması açısından;	✓		
Uygulama, okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetini aksatmaması açısından;	✓		

Komisyon Tarihi

05/04/2019

Komisyon Üyeleri		Uygun	Uygun Değil	İmza
Başkan	Ahmet Turan YÜZÜK	✓		
Üye	Zeki ÇAKIR	✓		
Üye	Serap DEĞİRMENCİ ARIKAN	✓		
Üye	Şirin YÖRÜK	✓		

Evrak Tarih ve Sayısı: 17/04/2019-7234
Evrak Tarihi ve Sayısı: 25/03/2019-E.16664

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜŐÜ

ÖZEL DİL ÖĞRENME KURUMLARI VE DEVLET OKULLARINDA
ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DİL ÖĞRENME KAYGILARINA
İLİŞKİN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS ÖNERİ FORMU
EĞTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

BEGÜM KARA

UŞAK-2019

EK 2 YABANCI DİL ÖĞRENME KAYGISI ÖLÇEĞİ

Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı Ölçeği

Sevgili öğrenciler

Bu ölçek, öğrencilerin yabancı dil derslerinde yaşadıkları kaygıyı incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte dil derslerinde kaygı duyabileceğiniz durumlarla ilgili cümleler yer almaktadır. Bu görüşlere ne ölçüde katıldığınızı veya katılmadığınızı sağ tarafta bulunan sütunda yanıt olarak verilen beş görüşten birini işaretleyerek (ilgili yere X işareti koyarak) belirleyiniz. Verdiğiniz cevaplar gizli tutulacak, arkadaşlarınıza öğretmenlerinize veya bir başka kişiye gösterilmeyecektir. Araştırmaya gösterdiğiniz katılım için teşekkür ederim. **Lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız.**

Doç.Dr. M. Akif HELVACI
Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Bilimler Enstitüsü

Begüm KARA
Uşak Üniversitesi Sosyal
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1) Cinsiyetiniz? () Kız () Erkek
- 2) Sınıfınız? () 5. () 6. () 7. () 8. () 9. () 10. () 11. () 12.
- 3) Herhangi Bir Yabancı Dil Kursuna Gidiyor musunuz? () Evet () Hayır
- 4) Aile Gelir Durumunuz? () Düşük () Orta () Yüksek
- 5) Okulunuzdaki Başarı Durumunuz? () Düşük () Orta () Yüksek
- 6) Okulunuzun Bulunduğu Yerleşim Birimi? () Köy () İlçe () Şehir
- 7) Okulunuzun Türü? () Devlet Okulu () Özel Okul

Arka sayfaya geçiniz...

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yabancı dil öğrenme kaygısını ölçen, maddeler halinde cümleler bulunmaktadır. Sizden, cümleleri dikkatli bir şekilde okuyup karşısında yer alan ve size en uygun gelen paranteze X (çarpı) işareti koymanız istenmektedir. Zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1	Yabancı dil derslerinde konuşurken kendimden emin olamıyorum.	()	()	()	()	()
2	Yabancı dil derslerinde hata yapmaktan korkuyorum.	()	()	()	()	()
3	Yabancı dil derslerinde sıranın bana geldiğini bildiğim zaman heyecandan ölüyorum.	()	()	()	()	()
4	Yabancı dil derslerinde öğretmenin ne söylediğini anlamamak beni korkutuyor.	()	()	()	()	()
5	Haftada daha fazla yabancı dil ders saatimin olmasını isterdim.	()	()	()	()	()
6	Yabancı dil dersi sırasında kendimi dersle hiç de ilgisi olmayan başka şeyleri düşünürken buluyorum.	()	()	()	()	()
7	Diğer öğrencilerin yabancı dil derslerinde benden daha iyi olduklarını düşünüyorum.	()	()	()	()	()
8	Yabancı dil derslerinin sınavlarında kendimi endişeli hissediyorum.	()	()	()	()	()
9	Yabancı dil derslerinde hazırlıksız konuşmak zorunda kaldığımda paniğe kapılıyorum.	()	()	()	()	()
10	Yabancı dil derslerinde başarısız olmak beni endişelendiriyor.	()	()	()	()	()
11	Yabancı dil dersleri konusunda bazılarının niye endişe duyduklarını anlayabiliyorum.	()	()	()	()	()
12	Yabancı dil derslerinde bazen öyle heyecanlanıyorum ki, bildiğim şeyleri bile unutuyorum.	()	()	()	()	()
13	Yabancı dil derslerinde sorulan sorulara gönüllü olarak cevap vermekten sıkılıyorum.	()	()	()	()	()
14	Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanlarla konuşmak beni heyecanlandırıyor.	()	()	()	()	()
15	Öğretmenin hangi hataları düzelttiğini anlamamak beni endişelendiriyor	()	()	()	()	()

16	Yabancı dil derslerinde, önceden çok iyi hazırlanmış olsam bile derste heyecanlanıyorum.	()	()	()	()	()
17	Yabancı dil derslerine girmek istemiyorum.	()	()	()	()	()
18	Yabancı dil derslerinde konuştuğum zaman kendime güvenmiyorum	()	()	()	()	()
19	Yabancı dil öğretmenim yaptığım her hatayı düzeltmeye çalışıyor	()	()	()	()	()
20	Yabancı dil dersinde sıra bana geldiği zaman kalbimin hızlı hızlı attığını hissediyorum	()	()	()	()	()
21	Yabancı dil sınavlarına ne kadar çok çalışırsam kafam o kadar çok karışıyor	()	()	()	()	()
		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
22	Kendimi yabancı dil derslerine çok iyi hazırlanıp gitmek zorunda hissediyorum.	()	()	()	()	()
23	Her zaman diğer öğrencilerin benden daha iyi yabancı dil konuştuğunu düşünüyorum	()	()	()	()	()
24	Diğer öğrencilerin önünde yabancı dil konuşurken kendimi çok tedirgin Hissediyorum.	()	()	()	()	()
25	Yabancı dil dersleri o kadar hızlı akıp gidiyor ki sınıfa ayak uyduramamaktan korkuyorum.	()	()	()	()	()
26	Yabancı dil dersinde konuştuğum zaman hem sıkılıyorum hem de kafam karışıyor.	()	()	()	()	()
27	Yabancı dil derslerine girerken kendimi çok rahatsız ve güvensiz hissediyorum.	()	()	()	()	()
28	Yabancı dil öğretmenimin söylediği her kelimeyi anlayamadığım zaman paniğe kapılıyorum.	()	()	()	()	()
29	Yabancı dil konuşabilmek için öğrenmek zorunda olduğum kuralların sayısının çok fazla olması beni kaygılandırıyor.	()	()	()	()	()
30	Yabancı dil konuştuğum zaman diğer öğrencilerin bana güleceğinden endişe duyuyorum.	()	()	()	()	()
31	Anadili öğrendiğim yabancı dil olan insanların yanında yabancı dil kullanırken rahatsız oluyorum	()	()	()	()	()
32	Yabancı dil öğretmenimin cevabını önceden hazırlamadığım sorular sorduğunda heyecanlanıyorum	()	()	()	()	()

ANKET UYGULANAN OKULLAR

1. ORHAN DENGİZ ANADOLU LİSESİ
2. İZZETTİN ÇALIŞLAR ANADOLU LİSESİ
3. HASAN ZEKİ BOZ ANADOLU LİSESİ
4. FATİH SULTAN MEHMET MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
5. ATATÜRK ANADOLU LİSESİ
6. ERGENEKON ORTAOKULU
7. BEDRİYE VE KADİR UYSAL ORTAOKULU
8. ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI ORTAOKULU
9. NECATİ ÖZEN ANADOLU LİSESİ
10. SAİT SABRİ AĞAOĞLU ANADOLU LİSESİ
11. UŞAK SPOR LİSESİ
12. HASAN HİLMİ ORTAOKULU
13. UŞAK TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ MESLEKİ VE
TEKNİK ANADOLU LİSESİ
14. HALİT ZİYA UŞAKLIGİL ORTAOKULU
15. UŞAK BORSA İSTANBUL ORTAOKULU
16. NİHAT DÜLGEROĞLU ORTAOKULU
17. MALKOÇOĞLU ORTAOKULU
18. UŞAK TOKİ ORTAOKULU
19. UŞAK LİSESİ
20. 23 NİSAN ORTAOKULU

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29425508-605.02-E.7507164
Konu : Araştırma İzni.

12.04.2019

UŞAK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

UŞAK

İlgi: a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı. (2012/13 sayılı Genelge)
b) 27/03/2019 tarih ve E.1806 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazı ile müdürlüğümüze bağlı okullarda araştırma yapmak istenmektedir.

2018-2019 eğitim öğretim yılında ilimiz merkezinde yapılacak anket ve araştırma uygulaması ile ilgili mühürlü anket formları yazımız ekinde gönderilmiş olup, ilgi (a) genelge gereğince değerlendirmesi yapılarak, aşağıda bilgileri ve konusu yazılı çalışma; okullarda eğitim öğretim hizmetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı, okul idaresinin uygun gördüğü zaman aralıklarında uygulanması ve araştırma sonucunun Bakanlığımızdan izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşulu ile uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Bülent ŞAHİN
İl Millî Eğitim Müdürü

Adı Soyadı	Ünvanı	Araştırma Konusu	Müracaat Tarih ve Sayısı
Begüm KARA	Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi	Özel Dil Öğrenme Kurumları ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Dil Öğrenme Kaygılarına İlişkin Davranışların İncelenmesi	01/04/2019 6601776

Ekler :

Araştırma Ön İnceleme Formu (1 sayfa)
Araştırma İzni ve Ekleri (11 sayfa)

Güvenli Elektronik
İmza Aşısı ile Aymdır.

15.04.2019

(Handwritten Signature)

Bilal ZÜBEYİR
Millî Eğitim Müdürlüğü
Memuru

Adres: Kurtuluş Mh. Enstitü Sk. No:12 Merkez/UŞAK
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: ab64@meb.gov.tr

Bilgi için: Projeler Birimi- Bilal ZÜBEYİR / Dahili:145
Tel: 0 (276) 223 39 90
Faks: 0 (276) 223 39 89

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c11e-52fa-34cd-871d-ec86 kodu ile teyit edilebilir.